

มาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรม
ของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็ก
และเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

Legal Measures for Decreasing Causes and Offence Behavior
and Recommitting a Drug Offence of Juvenile in Residence

วุฒิพงศ์ พัวพันธ์
ศรัณยา คงยิ่ง
ชลทิวา ทองรัตน์
สุนิสา หลีหมุด

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีการศึกษา 2562

ชื่อเรื่อง มาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัย 1. วุฒิพงศ์ พัวพัน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. ศรัณยา คงยิ่ง กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
3. ชลธิวา ทองรัตน์ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
4. สุนิสา หลีหมุด กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

สถาบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีที่พิมพ์ 2563

สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนหน้างานวิจัย 93 หน้า

คำสำคัญ มาตรการ, กฎหมาย, การกระทำความผิด, คดียาเสพติด, เด็กและเยาวชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัย เรื่องมาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ การศึกษามีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาถึงลักษณะแรงจูงใจของสาเหตุ และพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปลายเดือนมกราคม ถึงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 โดยมีผู้สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 155 คน โดยแบ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้คุมขังหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน จำนวน 5 คน และวิธีการใช้แบบสอบถามกลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ในจำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพของครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัยของเด็กและเยาวชน ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้ของบิดามารดาและข้อมูลภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิดของบุคคลในครอบครัว โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square

test) พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และเมื่อศึกษาโดยใช้สถิติ Paired t -test เกี่ยวกับสาเหตุและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของสารเสพติดอยู่ในระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 82 และมีความเชื่อมั่นที่จะปรับตัวเป็นคนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ที่สำคัญที่สุดคือครอบครัวและแนวทางเยียวยาจากสังคม สังคมควรช่วยเหลือไม่ให้เกิดกและเยาวชนเข้ามากระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด และรู้จักการให้ออกัสและการให้อภัย

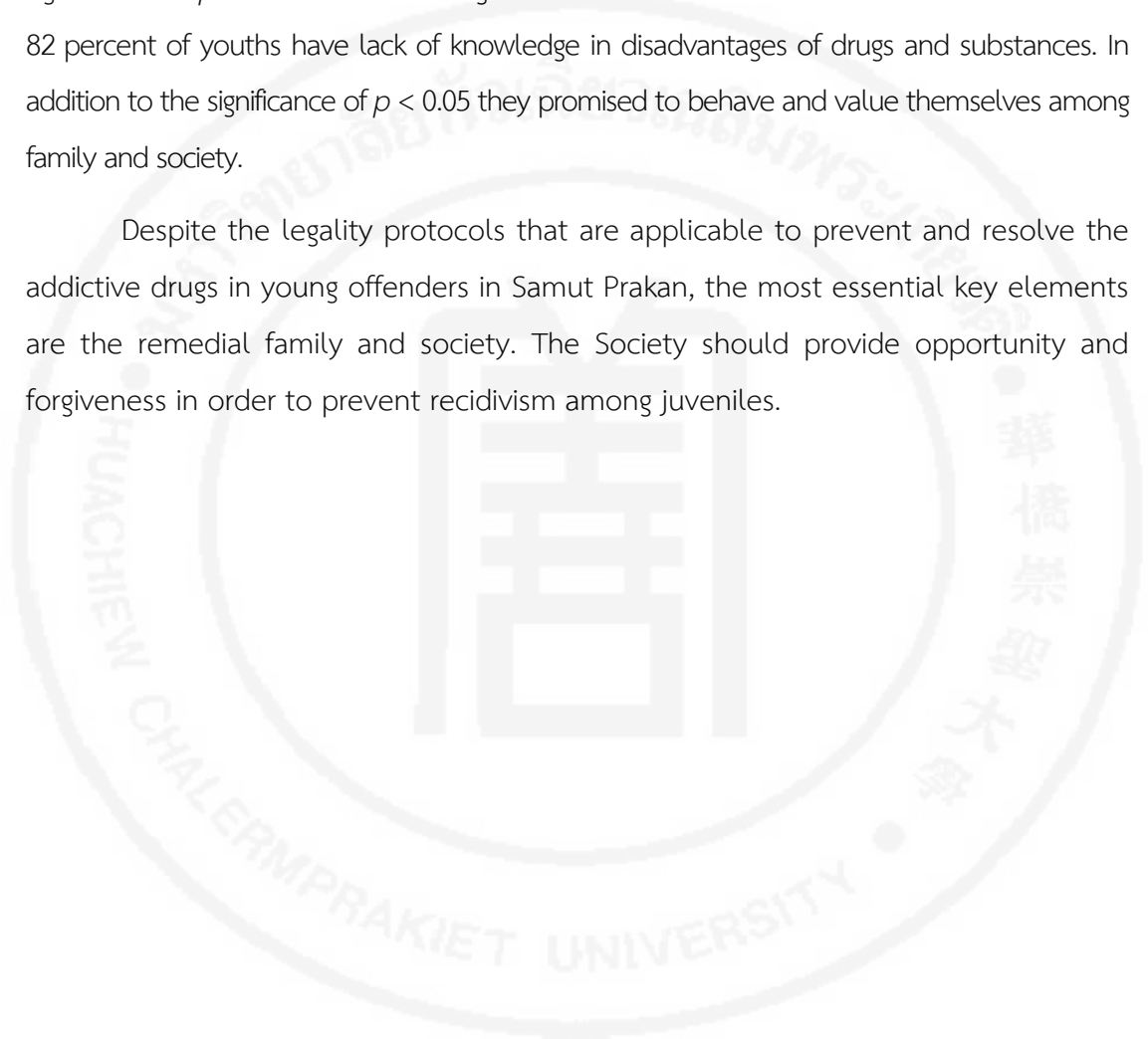
Research Title	Legal Measures for Decreasing Causes and Offence Behavior and Recommitting a Drug Offence of Juvenile in Residence
Researcher(s)	1. Wuttipong poorphan Faculty of Law Huachiew Chalermprakiet University 2. Sarunya khongying 3. Chontiwa thongrat 4. Sunisa leemud Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health
Institution	Huachiew Chalermprakiet University
Year of Publication	2563
Publisher	Huachiew Chalermprakiet University
Sources	Faculty of Law Huachiew Chalermprakiet University
No. of ages	93 Page
Keywords	Measures, Legal, Offence, Drug Offence, Juvenile
Copyright	Huachiew Chalermprakiet University

ABSTRACT

This research is about legality protocol that reduces motive and behavior which leads to committing crime, young offender recidivism in drug and substance in Samut Prakan province. The study is fundamentally supported by Huachiew Chalermprakiet University. Both qualitative research and quantitative research explore more in terms of motivation and behavior of federal offender and young offender recidivism in narcotic drug substance in Samut Prakan. The data was collected from interviews and surveys from beginning of January until the end of April 2020. The number of 155 datas were conducted; consisting of 5 interviews from warders and scholars; and 150 juveniles between 10-18 of age in Bang Phli and Bang Sao Thong district in Samut Prakan.

The study considers variables of gender, age, family status, welfare of the youth, level of education, parent's occupation and earnings, the risk of family members in committing crime. All factors involved by using the Chi-square test reveals statistical significance of $p < 0.05$. Whereas using the Paired t -test for motive and behavior shows that 82 percent of youths have lack of knowledge in disadvantages of drugs and substances. In addition to the significance of $p < 0.05$ they promised to behave and value themselves among family and society.

Despite the legality protocols that are applicable to prevent and resolve the addictive drugs in young offenders in Samut Prakan, the most essential key elements are the remedial family and society. The Society should provide opportunity and forgiveness in order to prevent recidivism among juveniles.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในการสนับสนุนทุนการดำเนินการวิจัย และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากเจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้อง มีความเชี่ยวชาญด้านคดียาเสพติด และมีประสบการณ์ในการใช้มาตรการลดการกระทำความผิดซ้ำด้าน ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น การแก้ไขปัญหา ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของ ข้อมูลด้านยาเสพติดในพื้นที่ งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนี้เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 10 – 18 ปี ในพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุน ในทุก ๆ ด้าน ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คอยให้กำลังใจเสมอมา อันเป็น ประสพการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งตลอดระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คุณความดีจากการศึกษาครั้งนี้ขอมอบ แต่บิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย	3
1.6 นิยามตัวแปร	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (Human Behavior Theory)	4
2.2 แนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	7
2.3 กฎหมายยาเสพติดประเทศไทย	10
2.4 เจตนารมณ์ของกฎหมายไทย	33
2.5 กระบวนการดำเนินคดีและการลงโทษ	33
2.6 การป้องกัน บำบัดรักษา และแก้ไขปัญหายาเสพติด	33
2.7 การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	34
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	38
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.4 วิธีการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	41
3.6 จริยธรรมในการวิจัย	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิจัย	45
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	61
	บรรณานุกรม	74
	ภาคผนวก	76
	ประวัติผู้วิจัย	77

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะประชากร	47
4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด	50
4.3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโทษ และโทษภัยของสารเสพติด	52
4.4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหามิใช่ปัญหาที่ควรกลัวเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุ แต่เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจ ค่านิยมและสังคมคนไทยประพุดิปฏิบัติที่แสดงถึงความเสื่อมทางจิตใจอย่างเห็นได้ชัด เช่น ค่านิยม ความหุนหันพุ่มเพื่อย ยกย่องคนรวย โดยไม่คำนึงถึงว่าจะร่ำรวยมาได้โดยวิธีใด เกิดการแข่งขันเอาไรต์เอาเปรียบ ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมการเบียดเบียนเอาไรต์เอาเปรียบ รุกรานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ สภาพธรรมชาติ ภูรุกราน ยึดครอง ถูกทำลาย สภาพน้ำเน่าเสีย สภาพคนจนอยู่ในสลัมท่ามกลางตึกสูงอันหรรษาใหญ่โต สภาพความยากจนแร้นแค้นของคนในชนบท และสภาพเสื่อมโทรมทางสังคม อันเกิดจากความเสื่อมทางจิตใจมีมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากปัญหา ยาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์และปัญหาอื่น ๆ รวมถึงการละเลย ด้านศาสนา และประเพณี เป็นต้น ถ้ามองถึงปัญหาของเยาวชนไทยจะต้องยอมรับเสียก่อนว่าเยาวชนไทยส่วนใหญ่เป็นคนดี เป็นพลเมืองดี ของชาติ แต่ผู้ใหญ่คาดหวังจะให้เขาเป็นคนดียิ่งขึ้นไปอีก แต่ในทางกลับกัน มีเยาวชนอีกจำนวนหนึ่ง มีปัญหาซึ่งคำว่าจำนวนหนึ่งนี้เมื่อเทียบกับเยาวชนทั่วประเทศ เยาวชนที่มีปัญหาก็มีจำนวนเป็นล้าน (นิโรธ ทองธรรมชาติ, 2559) ปัญหาเศรษฐกิจและความยากจนเป็นปัญหาสำคัญหนึ่งที่ทำให้เด็กต้อง ก้าวสู่การกระทำผิด เนื่องจาก พ่อแม่ที่ต้องทำงานหาเช้ากินค่ำไม่มีเวลาดูแลบุตรและ ให้การศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัวแรงงานอพยพ อย่างไรก็ตาม เมื่อเด็กเข้าสู่กระบวนการศาล ของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลจะมุ่งเน้นการบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นหลัก โดยไม่เน้นการลงโทษ ซึ่งที่ผ่านมาศาลได้มี การส่งเด็กไปฝึกอาชีพในสถานที่ที่ห่างไกลจาก พื้นที่ปัญหา โดยประสานความร่วมมือกับบริษัทให้ปกปิดประวัติของเด็ก หากเด็กสามารถทำงานได้ และมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ศาลจะพิจารณาลดโทษ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายท้ายที่สุดคือการส่งคืนเด็กดี กลับสู่สังคม (สุนันทา เตียสุวรรณ, 2561) จากสถานะความเจริญทางด้านเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ ที่กล่าวมา ทำให้การพัฒนาหลายด้านเป็นการพัฒนาแบบก้าวกระโดดส่งผลกระทบต่อสภาพของสังคม หลายด้าน โดยเฉพาะวิถีชีวิตดั้งเดิม ที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามความเจริญของวัตถุ ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาประวัติศาสตร์จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ซึ่งมีประชากรหลากหลายชาติพันธุ์ เริ่มตั้งแต่ ชาวไทย กลุ่มชาวมอญดั้งเดิม ชาวจีน และชาวไทยภาคอีสาน ภาคใต้ และชาวต่างชาติที่ค้าแรงงาน ในปัจจุบัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมที่สืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิม

ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของชาวมอญ ซึ่งมอญเป็นกลุ่มเชื้อชาติที่มีวัฒนธรรมเด่นด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา และพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ภาษาวรรณกรรม การแต่งกาย อาหาร อาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ (สิทธิโชค วิบูลย์และคณะ, 2554) ภายใต้อิทธิพลที่รวดเร็วของจังหวัดสมุทรปราการนั้น ทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมเกิดขึ้นอย่างมากมาย เมื่อวิเคราะห์สถิติข้อมูลคดีอาญาในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าในช่วง พ.ศ. 2556 – 2558 มีคดีอาญาปัญหาด้านยาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยต่อสังคมเป็นอย่างมาก (สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ, 2561)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิดและการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่กำลังเป็นปัญหา คือ ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการเพื่อนำไปสู่การสร้างมาตรการทางกฎหมายและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็ก และเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีอนาคตที่ดีไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด พัฒนาประเทศชาติให้รุ่งเรืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษารูปแบบมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อให้ได้แนวทางในการป้องกันที่เหมาะสมและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังการวิจัยกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติดสูงกว่าก่อนการวิจัย
2. หลังการวิจัยกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่า ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหายาในทางที่ถูกต้อง กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงมาตรการในเชิงกฎหมายต่อการกระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงศึกษาสถานการณ์ปัญหาด้านยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อให้เห็นถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของปัญหาในปัจจุบัน และสาเหตุของการกระทำผิด การศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและภูมิหลังที่ส่งผลต่อการกระทำผิดดังกล่าว ตลอดจนรูปแบบ มาตรการในเชิงกฎหมายที่เหมาะสมในการนำแนวความคิดของกระบวนการยุติธรรมชุมชนมาปรับใช้ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เด็กและเยาวชนช่วงอายุ 10 - 18 ปี เก็บข้อมูลระหว่างปลายเดือนมกราคม ถึงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2563

ข้อจำกัดของการวิจัย

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคระบบทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ "โควิด-19" ส่งผลให้จำนวนการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยตั้งเป้าหมายไว้ คือ จำนวนไม่น้อยกว่า 300 ชุด ไม่ประสบผลสำเร็จ สามารถเก็บข้อมูลงานวิจัยโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ใน จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ได้เพียงจำนวน 150 คนเท่านั้น

นิยามตัวแปร

1. มาตรการ หมายถึง วิธีการที่ตั้งเป็นกฎ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือกฎหมายเป็นต้น เช่น ใช้มาตรการเด็ดขาด วางมาตรการในการปราบโจรผู้ร้าย
2. พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า
3. ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา
4. เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน 10 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงาน / ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ในพื้นที่อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำมาตราการในเชิงกฎหมาย ไปปรับใช้เพื่อลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “มาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำ ความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (Human Behavior Theory)

จิตวิทยาการศึกษาพฤติกรรม : ความหมายจิตวิทยาและพฤติกรรม จิตวิทยา (Psychology) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Psyche หมายถึง จิตหรือวิญญาณ และ Logos หมายถึง การศึกษา หรือศาสตร์ วิชา วิทยาการ จิตวิทยาจึงหมายถึง วิชาที่ว่าด้วยจิตวิญญาณ หรือ การศึกษาค้นคว้าในด้าน พฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์และสัตว์ เพื่อค้นหาสาเหตุสำคัญอันเกิดจากร่างกายและจิตใจ ส่วนพฤติกรรม (Behavior) เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตที่บุคคลกระทำและบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ หรือใช้เครื่องมือทดสอบได้ เช่น การหัวเราะ ร้องไห้ กิน นอน เล่น อารมณ์ การกระทำ เหล่านี้เป็นลักษณะของพฤติกรรม (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551)

จิตวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจในการกระทำของตนเองและการกระทำของผู้อื่น โดย เฉพาะจุดมุ่งหมายที่จะหาคำตอบว่าเหตุใดคนจึงกระทำเช่นนั้น (Understanding the Behavior) และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปศึกษาวิเคราะห์ต่อเนื่องไปจนถึงระดับการคาดคะเนว่า พฤติกรรมดังกล่าวจะเกิดขึ้นอีกหรือไม่ และจะเกิดในสถานการณ์ใดบ้าง (Prediction the Behavior) ต่อจากนั้น หากศึกษาถึงขั้นที่จะควบคุมการกระทำให้เกิดขึ้นหรือไม่ให้เกิดขึ้นอย่างไร (Controlling the Behavior) ก็สามารถทราบได้ว่า เป็นการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ (สุรพล พะยอมรัมย์, 2545) โดยพฤติกรรมได้แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

1) **พฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior)** เป็นพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ เป็นการแสดงออกของการกระทำต่าง ๆ ได้แก่ การพูด การยิ้ม การกิน การนอน ตลอดจนการใช้สัญลักษณ์ที่สังเกตเห็นได้เป็นพฤติกรรมภายนอก

2) **พฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior)** เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถจะสังเกตเห็นได้จึงเป็นความคิด อารมณ์ ความจำ ความฝัน เป็นพฤติกรรมภายใน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551) นักจิตวิทยามักสนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ เช่น ทศนคติ นำไปสู่พฤติกรรมของมนุษย์อย่างไร ซึ่งเมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ภายในจิตใจของมนุษย์แล้ว สิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกต่อผู้อื่น (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534)

องค์ประกอบของพฤติกรรม

ครอนบาคอธิบายพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากองค์ประกอบ 7 ประการ (Cronbach, 1963) ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเรามีพฤติกรรมเกิดขึ้นก็เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง หรือต้องการทำตามวัตถุประสงค์ที่ตนได้ตั้งไว้ คนเรายังมีความต้องการหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะเลือกสนองตอบความต้องการที่รีบด่วนก่อนความต้องการอื่น ๆ

2. ความพร้อม (Readiness) ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการประกอบพฤติกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการ คนเราจะมีความพร้อมในแต่ละด้านที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น พฤติกรรมของทุกคนจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน และไม่สามารถจะประกอบพฤติกรรมได้ทุกรูปแบบ

3. สถานการณ์ (Situation) คนเรายังจะประกอบพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ เมื่อมีโอกาสหรือสถานการณ์นั้น ๆ เหมาะสมสำหรับการประกอบพฤติกรรม

4. การแปลความหมาย (Interpretation) แม้จะมีโอกาสในการประกอบพฤติกรรมแล้วคนเราก็มักจะประเมินสถานการณ์ หรือคิดพิจารณาก่อนที่จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ ลงไป เพื่อให้พฤติกรรมนั้นมีความเสี่ยงน้อยที่สุด และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด

5. การตอบสนอง (Respond) หลังจากได้แปลความหมาย หรือได้ประเมินสถานการณ์แล้ว พฤติกรรมก็จะถูกกระทำ ตามวิธีการที่ได้เลือกในขั้นตอนของการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับ (Consequence) เมื่อประกอบพฤติกรรมไปแล้วผลที่ได้จากการกระทำนั้น ๆ อาจจะตรงกับความต้องการ หรืออาจไม่ตรงกับความต้องการที่ตนเองได้คาดหวังไว้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Threat) เมื่อคนเราไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ก็จะประสบกับความผิดหวัง ซึ่งเมื่อเกิดความผิดหวังแล้วคน ๆ นั้นก็อาจจะกลับไปแปลความหมายใหม่ เพื่อที่จะหาวิธีที่จะสนองความต้องการของตนเองใหม่

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมมนุษย์นั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ เป้าหมาย ความพร้อม สถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง ผลลัพธ์ที่ตามมา และ ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นทั้งสิ้น นับว่าเป็นเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั่นเอง

ประเภทของพฤติกรรม

ประเภทของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ (สุภัททา พิณทะแพทย์, 2542) ดังนี้

1. พิจารณาจากพฤติกรรมที่ปรากฏด้วยการสังเกต พฤติกรรมภายนอก (Overt) คือ พฤติกรรมที่ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน และพฤติกรรมภายใน (Covert) คือพฤติกรรมที่ไม่ปรากฏให้สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

2. พิจารณาจากแหล่งที่เกิดพฤติกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะ เป็นพฤติกรรมความพร้อมที่เกิดขึ้นโดยมีธรรมชาติเป็นตัวกำหนดให้เป็นไปตามเผ่าพันธุ์และวงจรชีวิต และพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

3. พิจารณาจากภาวะทางจิตของบุคคล พฤติกรรมที่กระทำโดยรู้ตัว (Conscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตสำนึก และพฤติกรรมที่กระทำโดยไม่รู้ตัว (Unconscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตไร้สำนึก หรือจิตใต้สำนึก หรือเรียกอีกอย่างว่า พฤติกรรมที่ขาดสติสัมปชัญญะ

4. พิจารณาจากแหล่งพฤติกรรมการแสดงออกของอินทรีย์ พฤติกรรมทางกายภาพ (Physiological Activities) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะของร่างกายอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยแขนหรือขา การปรับเปลี่ยนอริยาบถของร่างกาย การพยักหน้า การโคลงตัว เป็นต้น และพฤติกรรมทางจิตใจ (Psychological Activities) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับความคิด ความเข้าใจ หรือเกิดอารมณ์ เป็นต้น

5. พิจารณาจากการทำงานของระบบประสาท พฤติกรรมที่ควบคุมได้ (Voluntary) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุม และการสั่งการด้วยสมอง จึงสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามที่ต้องการ และพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้ (Involuntary) เป็นพฤติกรรมการทำงานของระบบร่างกายที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น กิริยาสะท้อน สัญชาตญาณ และการทำงานของระบบอวัยวะภายใน เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้นชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์แบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พฤติกรรมที่เกิดจากภาวะทางกาย และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสภาวะทางจิตใจ ซึ่งมีทั้งประเภทที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว แบ่งออกเป็นที่ควบคุมได้ และแบบที่ไม่สามารถควบคุมได้

สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์

สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มี 2 ประเภท (ชูดา จิตพิทักษ์, 2525) คือ

1. ลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์แต่ละคน ประกอบด้วย

1.1 ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดว่าการกระทำบางอย่างหรือปรากฏการณ์บางอย่าง หรือสิ่งของบางอย่าง หรือคุณสมบัติของสิ่งของ หรือของบุคคลบางอย่างมีอยู่จริง หรือเกิดขึ้นจริง ๆ กล่าวโดยสรุปคือ การที่บุคคลหนึ่งคิดถึงอาจจะดีในแง่ข้อเท็จจริงได้ แต่ถ้าเขาคิดว่าความจริงเป็นเช่นนั้นแล้ว นั่นคือความเชื่อของเขา

1.2 ค่านิยม หมายถึง แนวความคิดทั้งที่เห็นได้อย่างชัดเจน และไม่เด่นชัดซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งเกี่ยวกับว่าอะไรเป็นสิ่งดี ซึ่งเป็นความคิดที่มีอิทธิพลให้บุคคลเลือกกระทำการอันใดอันหนึ่งที่มีอยู่หลายวิธี หรือเลือกเป้าหมายอันใดอันหนึ่งจากหลาย ๆ อันที่มีอยู่

1.3 ทศนคติหรือเจตนาคติ ทศนคติเป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรม นักจิตวิทยาบางท่านเรียกว่า ทศนคติเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าทางจิตใจ ซึ่งคล้ายกับการตอบสนองทาง

ร่างกาย ต่างกันแต่ว่ายังไม่ได้ออกกำลังกายเท่านี้ (จิตทยา สุวรรณชา, 2517) ทักษะคิดแม้จะเป็นผู้กำหนดทิศทางของพฤติกรรม แต่ทักษะคิดมีได้กำหนดเวลาที่ต้องแสดงพฤติกรรม ทั้งยังมีได้กำหนดว่าควรแสดงพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด สิ่งที่กำหนดเวลาและปริมาณของพฤติกรรมนั้น เรียกว่าแรงจูงใจ ดังนั้น ทักษะคิดจึงเป็นผู้วางแผนหรือทิศทางให้แรงจูงใจ และแรงจูงใจเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมอีกทอดหนึ่ง

1.4 บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่บอกว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่ง ๆ การอธิบายว่าบุคลิกภาพได้มาอย่างไรนั้น จะต้องอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยา หรือทฤษฎีการเรียนรู้ มาอธิบายหลักของทฤษฎีนี้บ่งชี้ว่าคนหรือสัตว์ก็ตามถ้าพฤติกรรมใดนำมาซึ่งรางวัล สัตว์หรือคน สถานการณ์หนึ่ง ๆ การอธิบายว่าบุคลิกภาพได้มาได้อย่างไรนั้น จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมแบบนี้เมื่อมีโอกาส แต่ถ้าพฤติกรรมใดนำมาซึ่งการลงโทษ สัตว์หรือคนนั้นจะมีแนวโน้มที่จะไม่ทำเช่นนั้นอีก

2. กระบวนการอื่น ๆ ทางสังคมซึ่งไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์ สามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ ดังนี้

2.1 สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Strength of Stimulus Object) พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมนั้นเป็นอะไรก็ได้ เช่น อาหาร เสียงปืน คำสบประมาท ฯลฯ

2.2 สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล และไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

จากแนวคิดเรื่องพฤติกรรมข้างต้น ทำให้ทราบว่าพฤติกรรม จะมีพื้นฐานมาจากความรู้และทักษะคิดที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งในแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปสืบเนื่องมาจากการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ไม่เท่ากัน รวมถึงการตีความหมายของสารที่ได้รับมา ไปคนละทิศคนละทางอีกด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ มีประโยชน์ในการทำให้บุคคลมีความรู้ นำความรู้ที่ได้มาสร้างทักษะคิด สุดท้ายจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลสามารถนำแนวคิดที่ได้มาเป็นอ้างอิงในการสรุปผลการศึกษาในด้านแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมของบุคคลว่าต้องอาศัยปัจจัยในด้านใดบ้าง ที่มีส่วนให้แต่ละบุคคลมีแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างจึงมีพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน

2.2 แนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. **ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Personation) Maslow** (อकिन รัชพิพัฒน์, 2527) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้เกิดผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้น ความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมากมีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการ ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถและความสำคัญของคุณค่า

1.5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็น ความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation Theory) คำว่า “แรงจูงใจ” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “Movere” (Kidd, 1973) ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “To Move” อันมีความหมายว่า “เป็นสิ่งที่โน้มน้าว หรือชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ (To Move a Person to a Course of Action) ดังนั้นแรงจูงใจจึงได้รับความสนใจมากในทุก ๆ วงการ

โลเวลล์ (Lovell, 1980) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายาม เพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ”

ไมเคิล คอมแจน (Domjan, 1996) อธิบายว่าการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรม การกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ แรงจูงใจทางสังคมเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมให้แสดงออกตามสถานการณ์และสภาวะทางสังคมขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนเองในการอยู่ในสังคมตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมเช่นความต้องการชื่อเสียงมีสมาคมพวก พ้องต้องการความผูกพันการยอมรับความต้องการมีอำนาจความสำเร็จในงานที่ทำ เมอร์เรย์ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจได้ ดังนี้

- 1) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ
- 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์
- 3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3. ทฤษฎีการจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Existence Relatedness Growth Theory) แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1972) ได้เสนอทฤษฎี ERG โดยอาศัยพื้นฐานมาจากทฤษฎีของมาสโลว์แต่ได้มีการสร้างรูปแบบที่มีจุดเด่นที่ต่างไปจากทฤษฎีของมาสโลว์จากการศึกษาของแอลเดอร์เฟอร์เห็นว่าความต้องการของมนุษย์จากการศึกษาเชิงประจักษ์แอลเดอร์เฟอร์ ได้แบ่ง ความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งจะใช้สะดวกและตรงกับความเป็นจริงมากกว่าความต้องการของมนุษย์ทั้ง 3 ประเภท ประกอบด้วย E หรือความต้องการดำรงชีวิต (Existence) R หรือความต้องการสัมพันธ์ (Relatedness) และ G หรือความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth) ซึ่งความต้องการแต่ละประเภทมีดังนี้

3.1. ความต้องการดำรงชีวิต (Existence Needs) หรือ E ความต้องการในกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านร่างกายและปรารถนาอยากมีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ต้องการอาหารที่อยู่อาศัย เป็นต้น สำหรับในชีวิตจริงในองค์กรนั้นความต้องการค่าจ้างเงินโบนัสและผลประโยชน์ชดเชยตอบแทนตลอดจนสภาพเงื่อนไขการทำงานที่ดีและสัญญาการว่าจ้างเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเครื่องมือตอบสนองสิ่งจูงใจด้านนี้ทั้งสิ้นและถ้าหากจะนำมาเปรียบเทียบจะเปรียบเทียบกับความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคงตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง

3.2. ความต้องการสัมพันธ์ (Relatedness Needs) หรือ R จะประกอบด้วยเรื่องราวที่มีส่วนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างบุคคลในองค์กรทั้งนี้ ความสัมพันธ์เหล่านี้จะหมายถึงความต้องการทุกชนิดที่มีความหมายความสำคัญในเชิงมนุษย์สัมพันธ์ซึ่งสำหรับชีวิตจริงในองค์กรเน้นความต้องการของคนที่ต้องการจะเป็นผู้นำหรือมีฐานะเป็นหัวหน้าความต้องการที่จะเป็นผู้ตามและความต้องการอยากมีสายสัมพันธ์ทางมิตรภาพกับใคร ๆ เช่น สมาชิกในครอบครัวเพื่อนฝูงเพื่อนร่วมงานและคนที่ต้องการจะมีความสัมพันธ์ด้วยเหล่านี้ล้วนอยู่ในความต้องการประเภทนี้ ความต้องการทางสังคมนี้ ถ้าเปรียบกับความต้องการที่มาสโลว์กำหนดไว้เท่ากับความต้องการทางด้านความมั่นคงทางใจการไม่ถูกทอดทิ้งความต้องการทางสังคมและความต้องการที่จะได้รับการยกย่องยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้าตามทฤษฎีของมาสโลว์

3.3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) หรือ G เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของการพัฒนาตนตามศักยภาพสูงสุดและการเติบโตก้าวหน้าของคนผู้ทำงานความต้องการอยากเป็นผู้มีความริเริ่มบุกเบิกมีขอบเขตอำนาจขยายกว้างออกไปเรื่อยและการพัฒนาเติบโตด้วยความรู้ความสามารถต่างก็เป็นความต้องการประเภทนี้ ซึ่งสำหรับชีวิตจริงในองค์กรนั้น ความต้องการที่จะได้รับความรับผิดชอบเพิ่มหรือความอยากได้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ ที่มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถใหม่ๆและได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับงานใหม่ ๆ อีกหลาย ๆ ด้านมากขึ้นเหล่านี้ล้วนอยู่ในประเภทความต้องการก้าวหน้าและเติบโตทั้งสิ้น ความต้องการประเภทนี้จะเปรียบเทียบกับความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จทางใจและความสำเร็จตามความนึกคิดทุกอย่างที่สูงสุดแห่งตน

และความต้องการยอมรับนับถือในตนเองตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง ทฤษฎี ERG นี้จะมีข้อสันนิษฐาน 3 ประการ เป็นกลไกสำคัญ คือ

- 1) ความต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง (Need satisfaction) นั่นเองหากความต้องการระดับใดได้รับการตอบสนองน้อยความต้องการประเภทนี้จะมียู่สูง
- 2) ขนาดความต้องการ (Desire strength) ถ้าหากความต้องการประเภทที่อยู่ต่ำกว่า เช่น ความต้องการอยู่รอดได้รับการตอบสนองมากเพียงพอแล้วก็จะยิ่งทำให้ความต้องการประเภทที่อยู่สูงกว่ามีมากยิ่งขึ้น
- 3) ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง (Need frustration) ถ้าหากความต้องการประเภทที่อยู่สูงมีอุปสรรคขัดขวางได้รับการตอบสนองน้อยก็จะทำให้ความต้องการประเภทที่อยู่ต่ำกว่าลงไปมีความสำคัญมากขึ้น

2.3 กฎหมายยาเสพติดประเทศไทย

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดความหมายของคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ไว้ดังนี้ คือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง และรวมตลอดถึงพืชหรือสวนของพืชที่ให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (สมชาย ธีรธนกุล, 2553)

ปัจจุบันการตรากฎหมายยาเสพติดของไทย จำแนกได้เป็น 5 กลุ่มกฎหมาย (ฉัตรสุมน พฤตภูมิ ภิณโณ, 2560) คือ

- 1) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมตัวสารตามบัญชีอนุสัญญาระหว่างประเทศและที่ได้เพิ่มเติมขึ้น กำหนดความผิดและการลงโทษสำหรับการฝ่าฝืน ได้แก่ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ฯ
- 2) กฎหมายเกี่ยวกับการสืบสวนพิเศษ การดำเนินคดีการรับฟังพยานหลักฐาน ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติดฯ พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯ
- 3) กฎหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ เนื่องจากยาเสพติดยังคงเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยการใช้บังคับกฎหมายที่เข้มงวด โดยเฉพาะพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 8

4) **กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางเลือก** เช่น มาตรการชะลอการฟ้อง ได้แก่พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ

5) **กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายระดับชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯฯคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

จากการเปรียบเทียบกับกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศไทย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ พบว่า ประเทศญี่ปุ่นใช้นโยบายมุ่งปราบปรามการเสพยาเสพติดอย่างเข้มงวด มีมาตรการเชิงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การให้การบำบัดรักษาผู้ติดยา ประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐจะสร้างระบบบำบัดรักษาให้กับผู้เสพ การให้ความรู้ถึงอันตรายของยาเสพติดต่อสังคมและโรงเรียน รวมทั้งการมีระบบที่ปรึกษาสายด่วน นโยบายการลดอันตรายจากการเสพยาเสพติด และบังคับบำบัดสำหรับผู้ติดยาจนเป็นนิสัย ประเทศสหราชอาณาจักรหรืออังกฤษ มีนโยบายที่ผ่อนปรนโทษทางยาเสพติดมากขึ้น เพราะยุทธศาสตร์ยาเสพติดมีประสิทธิผลน้อยมากในการลดการเสพยาเสพติดในทางที่ผิดและการจำหน่ายที่ผิดกฎหมาย รัฐบาลอังกฤษจึงได้พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ยาเสพติดปี ค.ศ. 2008 – 2018 ประเทศสหรัฐอเมริกา นโยบายระดับรัฐบาลกลางยังเข้มงวด แต่ในระดับมลรัฐกลับเริ่มทยอยใช้นโยบายลดทอนมากขึ้นในความผิดคดียาเสพติด โดยมองผู้เสพว่าเป็นผู้ป่วยมากกว่าจะเป็นอาชญากร จากการทบทวนกฎหมายทั้ง 5 ประเทศ มีข้อเสนอแนะ 4 ด้าน ได้แก่ การป้องกัน การปราบปราม การบำบัดรักษา และกวดขันความผิดทางอาญาของการเสพยาเสพติดชนิดที่ไม่ร้ายแรง เช่น การเสพกัญชาหรือมีกัญชาเพื่อใช้ส่วนตัว โดยใช้การลงโทษระดับกลาง ได้แก่ การทำงานบริการสังคม การกักขัง การคุมความประพฤติแบบเข้มงวด เป็นต้น แต่หากเสพติดขั้นรุนแรงจะต้องเข้าโครงการบำบัดรักษาแบบบังคับ ผู้เสพยาเสพติดซึ่งทางการแพทย์ถือว่าเป็นผู้ป่วย จึงควรได้รับโอกาสมากขึ้นในการกลับคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรี แม้อาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษาหลายครั้งก็ตาม (ฉัตรสุนน พุฒนิญโญ, 2560)

กฎหมายด้านยาเสพติดที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 13 ฉบับ แต่ละฉบับมีหลักการและสาระสำคัญดังนี้

1) **พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518**

เป็นกฎหมายอนุวัติการตามพันธกรณีที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งได้กระทำกัน ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 จึงจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายกำหนดมาตรการตามพันธกรณีเพื่อความร่วมมือกับประเทศภาคีอื่น ๆ ในการดำเนินการควบคุมการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การ

นำผ่านหรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มีให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคม ซึ่งตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1971 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961, Convention on Psychotropic Substances 1971) มีหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้อง เช่น ประเทศภาคีสมาชิกต้องจัดหายาเสพติดและออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเพื่อใช้ในการทางการแพทย์อย่างเพียงพอต่อประชาชนในประเทศและต้องกำหนดมาตรการป้องกันการลักลอบใช้ยาในทางที่ผิดกฎหมาย (วิชญ์ เชื้อพันธุ์, 2554 : 12-17)

นับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีกรแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง โดยการแก้ไข

(1) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ตามข้อเสนอของกระทรวงสาธารณสุข คือ กำหนดให้เภสัชกรขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ให้แก่กระทรวง ทบวง กรม สภาอากาศไทย องค์การเภสัชกรรม สถาบันอื่นของทางราชการตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ เพราะกระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ มีความจำเป็นที่จะต้องซื้อวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวจากเอกชน และแก้ไขหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 และเกี่ยวกับวิธีการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของบทกำหนดโทษให้ถูกต้องด้วย

(2) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงบทบัญญัติเพื่อกำหนดปริมาณการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 รวมทั้งให้มีบทบัญญัติห้ามเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เว้นแต่เป็นการเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน และเพิ่มบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวงหรือเชิญให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนกำหนดเพิ่มบทยกเว้นสำหรับอุตสาหกรรมยาภายในประเทศที่ผลิตเพื่อการส่งออก และส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ไปจำหน่ายในต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของบทกำหนดให้เหมาะสมด้วย

(3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ยังไม่มีบทบัญญัติให้กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายมีอำนาจทำลายหรือนำของกลางยาเสพติดให้โทษไปใช้ประโยชน์ได้ ส่งผลให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมากในแต่ละปี

เพื่อการเก็บรักษาและดูแลของกลางยาเสพติดให้โทษไม่ให้สูญหาย จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

(4) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับการมีไว้ในครอบครอง มีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษจำนวนเล็กน้อยให้มีโทษขั้นสูงสุดลงเพื่อให้เหมาะสมกับความผิด และให้บุคคลซึ่งต้องหาว่าเสพยาเข้าสู่วาระบรรเทาโทษพ้นพยานสมรรถภาพตามกฎหมายว่าด้วยการพ้นพยานสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และให้ศาลสามารถลงโทษได้เมื่อมีคำรับสารภาพโดยพนักงานอัยการไม่ต้องสืบพยานประกอบเสมอไป และให้ศาลสามารถใช้มาตรการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ในการปรับปรุงครั้งนี้ได้มีการกำหนดเพิ่มมาตรการให้ทางราชการสามารถขออนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยให้มีการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น การให้มีอำนาจสั่งตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษโดยให้มีการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น การให้มีอำนาจสั่งตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่ และเพิ่มขอบเขตให้ผู้เสพและมีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือผู้เสพและจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษที่มีจำนวนเล็กน้อย มีโอกาสสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษที่มีจำนวนเล็กน้อย มีโอกาสสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษให้ลดหลั่นกันตามความร้ายแรงของการทำความผิดและใช้มาตรการโทษปรับเป็นหลักในการลงโทษผู้กระทำผิดที่มุ่งหมายประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ตลอดจนกำหนดมาตรการควบคุมการครอบครองเพื่อจำหน่ายยาทั่วไปซึ่งมีส่วนผสมของยาเสพติดให้โทษและกำหนดวิธีการและควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษการบำบัดรักษา สถานพยาบาลและผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 106 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 15 ส่วน ดังนี้

บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 8)

หมวด 1 คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ (มาตรา 9 - มาตรา 14)

หมวด 2 การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ (มาตรา 15 - มาตรา 26/1)

หมวด 3 หน้าที่ของผู้รับอนุญาต (มาตรา 27 - มาตรา 35)

หมวด 4 หน้าที่ของเภสัชกร (มาตรา 36 - มาตรา 38)

หมวด 5 ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ (มาตรา 39 - มาตรา 42)

หมวด 6 การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 (มาตรา 43 - มาตรา 47)

หมวด 7 การโฆษณา (มาตรา 48 - มาตรา 48/2)

หมวด 8 พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 49 - มาตรา 51)

หมวด 9 การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 52 - มาตรา 56)

หมวด 10 มาตรการควบคุมพิเศษ (มาตรา 57 - มาตรา 63)

หมวด 11 การนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษ (มาตรา 64)

หมวด 11/1 การอุทธรณ์ (มาตรา 64/1 - มาตรา 64/2)

หมวด 12 บทกำหนดโทษ (มาตรา 65 - มาตรา 102 ทวิ)

บทเฉพาะกาล (มาตรา 103 - มาตรา 106)

2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาสืบเนื่องจากแนวคิดที่ว่ายาเสพติดเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลในขณะนั้นจึงมีนโยบายที่จะป้องกันและปราบปรามการค้าและการเพาเสพติดอย่างเข้มงวดกวดขัน จึงจำเป็นที่จะต้องมิกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรในระบบบริหารราชการแผ่นดินที่มีภารกิจโดยตรงในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "ป.ป.ส." และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ส." ซึ่งในกฎหมายนี้มีการกำหนดมาตรการและให้อำนาจแก่องค์กรในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามให้ได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพขึ้น

พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2519 ในสมัยรัฐบาลที่มีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยรัฐบาลเห็นว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ รัฐบาลจึงมีนโยบายโดยเร่งด่วนที่จะจัดปัญหาเสพติดให้หมดไป ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันปราบปรามยาเสพติดมีเอกภาพ ความคล่องตัวในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและสามารถยกระดับทรัพยากรทั้งบุคลากรและงบประมาณได้โดยสะดวกรัฐบาลจึงจำเป็นต้องควบคุมสั่งการและกำหนดนโยบายโดยใกล้ชิดโดยจำเป็นต้องมิกฎหมายจัดตั้งองค์กรและหน่วยงานขึ้นมาดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลจึงได้ตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้นมา โดยมีมาตรการที่สำคัญคือ

(1) ในการควบคุมสั่งการและดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลตามที่กำหนดไว้พระราชบัญญัตินี้ เช่น การควบคุมการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องติดการกำหนดวางแผนและเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การควบคุมเร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐบาลได้กำหนดในรูปของคณะกรรมการว่า "คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด" หรือ "ป.ป.ส." ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็น

ประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจชาติ อธิบดีกรมศุลกากร เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน หกคนและเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการและให้มีสำนักงาน ป.ป.ส. รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นตามมติของคณะกรรมการ (ป.ป.ส.) ซึ่งการดำเนินงานของ ป.ป.ส. นั้น จะกระทำในลักษณะเป็นหน่วยงานประสานงานเป็นหลักมิใช่หน่วยงานที่ปฏิบัติโดยตรงเหมือนเช่นสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกรมศุลกากร

(2) ให้อำนาจแก่ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่ง ป.ป.ส. อนุมัติแต่งตั้งขึ้นมาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เช่นตำรวจ ศุลกากร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมหรือสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้เป็นไปโดยเร็วเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) มีบทลงโทษผู้ที่ขัดขวางไม่ให้ความสะดวกหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใดแก่กรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไว้เป็นกรณีพิเศษ

(4) มีบทลงโทษกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในกรณีกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเองไว้เป็นกรณีพิเศษถึง 3 เท่า

กฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดมาตรการและให้อำนาจแก่องค์กรในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามให้ได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพขึ้น นับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละครั้งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการดำเนินการเพื่อตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้อาหารระเหยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงเพื่อควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งการค้าและการเสพยาเสพติดในสถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจสถานบริการ จึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติการแก้ไขเพิ่มเติมให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการได้เป็นการเฉพาะ และกำหนดว่าสถานประกอบการประเภทใดจะอยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าวด้วยและอำนาจแก่

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในการสั่งปิดสถานประกอบการหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลได้รับอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการแห่งนั้นได้ชั่วคราวนอกจากนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ได้มีการเพิ่มบทบัญญัติให้อำนาจแก่กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานในการตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ มีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ด้วย

(3) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 283 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งบัญญัติให้ในคดีอาญาการค้นในที่โรหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ฉะนั้น จึงจำเป็นที่ จะต้องมีการเพิ่มบทบัญญัติใหม่ที่กำหนดเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นไว้ให้ชัดเจน นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินการและปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ ได้มีการแก้ไขของค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กำหนดอำนาจหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คณะกรรมการที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการมีอำนาจกระทำการใด ๆ แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ และให้ผู้ซึ่งเจ้าพนักงาน ได้ขอให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตรวจค้น จับ หรือตรวจหรือทดสอบหรือ สั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลใด ๆ มีสารเสพติดในร่างกายหรือไม่ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วในการแก้ไขเพิ่มเติมนี้ยังได้มีการเพิ่มบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการพิเศษ ให้เจ้าพนักงานสามารถได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารที่ถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

สำหรับเนื้อหาของกบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 18 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้ บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 4)

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (มาตรา 5 - มาตรา 10)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (มาตรา 11 - มาตรา 12)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (มาตรา 13)

การควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งการค้าและการเสพยาเสพติดในที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจสถานบริการ (มาตรา 13 ทวิ - มาตรา 13 ตริ)

อำนาจของกรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน (มาตรา 14 - มาตรา 15)

บทกำหนดโทษ (มาตรา 15 ทวิ - มาตรา 17 ทวิ)

มาตรการรักษาการตามกฎหมาย (มาตรา 18)

3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ด้วยเหตุที่ปัจจุบันมียาเสพติดหลายประเภทได้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทยมีทั้งประเภทที่ผลิตได้เองในประเทศและที่ลักลอบเข้ามาตามชายแดนจึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายกำหนดประเภทของยาเสพติดให้ครอบคลุมเพื่อที่จะให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ได้ควบคุมการใช้ยาเสพติดให้โทษโดยกำหนดและโทษสำหรับยาเสพติดให้โทษประเภทต่าง ๆ และให้คำจำกัดความคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" และแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษออกตามความร้ายแรงตลอดจนกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด เช่น การผลิตนำเข้าจำหน่ายมิไว้ในครอบครอง มิไว้ครอบครองเพื่อจำหน่ายและการเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1, 2, 3, 4 และ 5 นอกจากนี้ ยังมีบทลงโทษสำหรับผู้ยุยงหรือส่งเสริมหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติฉบับนี้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษพระพุทธศักราช 2465 และพระราชบัญญัติฉบับที่แก้ไขและยกเลิกพระราชบัญญัติกัญชาพุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติพืชกระท่อมพุทธศักราช (สมชัย สงวนนนภาพร, 2539) และได้บัญญัติให้กัญชาและพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษและต่อมาพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช 2472 และฉบับที่แก้ไขทั้งหมดโดยกำหนดให้ผ่านเป็นยาเสพติดพระราชบัญญัตินี้และกำหนดบทลงโทษสำหรับยาเสพติดให้โทษประเภทพืชกระท่อมให้ต่ำลงเนื่องจากเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีอันตรายน้อยกว่ายาเสพติดให้โทษประเภทกัญชาเพื่อความเหมาะสม จึงถือเป็นกฎหมายที่สำคัญในการควบคุมการใช้ยาเสพติดในประเทศไทย ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยและให้เป็นที่ไปเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือการรักษาพยาบาลเป็นสำคัญทั้งนี้เป็นที่ไปตามพันธกรณีที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดของสหประชาชาติ ค.ศ. 1961 (Single Convention Narcotics) (ปวีณี ไพรทอง, 2551) จึงได้ตราพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ขึ้นมาเพื่อยกเลิกกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดเดิมที่ล้าสมัย พร้อมกับปรับปรุงมาตรการที่ใช้ในการปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเดิมให้เป็นที่ไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ในขณะนั้น

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อยกเลิกกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดเดิมที่ล้าสมัย พร้อม ๆ กับปรับปรุงมาตรการที่ใช้ในการปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเดิมให้เป็นที่ไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ในขณะนั้น นับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละครั้งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช 2472 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทั้งหมด โดยกำหนดให้ฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัตินี้ และปรับปรุงบทลงโทษของยาเสพติดให้โทษประเภทพืชกระท่อมที่มีอันตรายน้อยกว่าให้ต่ำลงกว่าโทษของยาเสพติดให้โทษประเภทกัญชา

(2) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายที่ใช้ในขณะนั้นมิได้นิยามคำว่า "เสพ" ให้แตกต่างจากคำว่า "ติดยาเสพติดให้โทษ" และมีได้นิยามคำว่า "บำบัดรักษา" ไว้ซึ่งทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ และบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับความหมายและการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภทต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสมกับทางปฏิบัติ ประกอบกับในขณะนั้นยังไม่มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ยุยงส่งเสริมหรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่ายาเสพติดให้โทษ และไม่มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษเป็นปกติธุระโดยมิได้กระทำความผิดในสถานพยาบาล จึงต้องการปรับปรุงนิยามถ้อยคำดังกล่าวให้ชัดเจน และแก้ไข

บทบัญญัติเกี่ยวกับความหมายและการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และการยึดยาเสพติดให้โทษให้เหมาะสมและตรงกับทางปฏิบัติยิ่งขึ้นตลอดจนเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับกรณีเช่นนั้นและสมควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติด้วยเพื่อให้สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 ได้

(3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ยังไม่มีบทบัญญัติให้กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายมีอำนาจทำลายหรือนำของกลางยาเสพติดให้โทษไปใช้ประโยชน์ได้ ส่งผลให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เพื่อการเก็บรักษาและดูแลของกลางยาเสพติดให้โทษไม่ให้สูญหาย จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

(4) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับการมีไว้ในครอบครอง มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่ายยาเสพติดให้โทษจำนวนเล็กน้อยให้มีโทษขั้นสูงลดลงเพื่อให้เหมาะสมกับความผิด และให้บุคคลซึ่งต้องหาว่าเสพเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และให้ศาลสามารถลงโทษได้เมื่อมีคำรับสารภาพโดยพนักงานอัยการไม่ต้องสืบพยานประกอบเสมอไป และให้ศาลสามารถใช้มาตรการ

รอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษได้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ในการปรับปรุงครั้งนี้ได้มีการกำหนดเพิ่มมาตรการให้ทางราชการสามารถขออนุญาตผลิต น้ำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และเพิ่มมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษโดยให้มีการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น การให้มีอำนาจสั่งตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่ และเพิ่มขอบเขตให้ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือผู้เสพและจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษที่มีจำนวนเล็กน้อย มีโอกาสสมัครใจเข้ารับการรักษาได้กว้างขวางขึ้นรวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษให้ลดหลั่นกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิดและใช้มาตรการโทษปรับเป็นหลักในกรณีโทษผู้กระทำความผิดที่มุ่งหมายประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ตลอดจนกำหนดมาตรการควบคุมการครอบครองเพื่อจำหน่ายยาทั่วไปซึ่งมีส่วนผสมของยาเสพติดให้โทษและกำหนดวิธีการและควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษการรักษา สถานพยาบาลและผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 106 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 15 ส่วน ดังนี้

บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 8)

หมวด 1 คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ (มาตรา 9 - มาตรา 14)

หมวด 2 การขออนุญาตและกรอกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ (มาตรา 15 - มาตรา 26/1)

หมวด 3 หน้าที่ของผู้รับอนุญาต (มาตรา 27 - มาตรา 35)

(มาตรา 39 - มาตรา 42)

หมวด 4 หน้าที่ของเภสัชกร (มาตรา 36 - มาตรา 38)

หมวด 5 ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อม

หมวด 6 การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 (มาตรา 43 - มาตรา 47)

หมวด 7 การโฆษณา (มาตรา 48 - มาตรา 48/2)

หมวด 8 พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 49 - มาตรา 51)

หมวด 9 การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 52 - มาตรา 56)

หมวด 10 มาตรการควบคุมพิเศษ (มาตรา 57 - มาตรา 63)

หมวด 11 การนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษ (มาตรา 64)

หมวด 11/1 การอุทธรณ์ (มาตรา 64/1 - มาตรา 64/2)

หมวด 12 บทกำหนดโทษ (มาตรา 65 - มาตรา 102 ทวิ)

บทเฉพาะกาล (มาตรา 103 - มาตรา 106)

4) พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527

พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527 เป็นกฎหมายที่มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่ในปัจจุบันนี้ได้มีบุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งรับโทษอยู่ในต่างประเทศเนื่องจากกระทำความผิดในต่างประเทศ และบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งรับโทษอยู่ในประเทศไทยเนื่องจากกระทำความผิดในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมาก สมควรที่จะกำหนดมาตรการให้มีการโอนตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าวให้ได้รับโทษต่อในประเทศไทยที่ผู้ไม่มีสัญชาติไทยได้ เพื่อประโยชน์ในการที่แต่ละประเทศจะได้ให้กรอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิดที่มีสัญชาติของประเทศของตนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไป

กฎหมายฉบับดังกล่าวมีการแก้ไขใน พ.ศ. 2530 โดยพระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530 เป็นการแก้ไขในมาตร 25 (2) ซึ่งแต่เดิมได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าการโอนนักโทษต่างประเทศจะกระทำมิได้ถ้า นักโทษต่างประเทศได้รับโทษจำคุกไปแล้วยังไม่ถึงหนึ่งในสามของโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ถึงสี่ปี แต่ระยะเวลาสี่ให้เปลี่ยนเป็นไม่ถึงแปดปี ในกรณีที่เป็โทษฐานผลิต จำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่ายหรือ มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดกฎหมายถือเอาโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ถึงจำคุกตลอดชีวิตเป็นสำคัญ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าผู้นั้นจะได้ถูกพิพากษาลงโทษหนักเบาประการใด อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่นักโทษซึ่งทำผิดในโทษฐานเดียวกัน แต่ที่ศาลเห็นว่าไม่ควรลงโทษจำคุกตลอดชีวิต สมควรแก้ไขให้ระยะเวลาแปดปีนี้ใช้เฉพาะในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษถึงจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527 มี 35 มาตรา แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 หมวด ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 6 - มาตรา 8)

หมวด 2 คณะกรรมการพิจารณาการโอนนักโทษ (มาตรา 9 - มาตรา 11)

หมวด 3 การโอนนักโทษไทย (มาตรา 12 - มาตรา 22)

หมวด 4 การโอนนักโทษต่างประเทศ (มาตรา 23 - มาตรา 28)

หมวด 5 การดำเนินการรับมอบและส่งมอบนักโทษ (มาตรา 29 - มาตรา 31)

หมวด 6 บทกำหนดโทษ (มาตรา 32 - มาตรา 35)

5) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เป็นกฎหมายที่ออกมาด้วยเหตุกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ เนื่องจากในขณะนั้นได้มีการ

นำสารระเหยหรือวัตถุหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่มีสารระเหยผสมหรือเจือปนอยู่ ซึ่งผลิตขึ้นเพื่อใช้ในทางอุตสาหกรรมหรือทางอื่น ไปใช้สุด ตม หรือวิธีอื่นใด อันก่อให้เกิดอันตรายอย่างมากแก่ผู้สุดดม โดยเฉพาะเยาวชนประกอบกับยังไม่มีกฎหมายใช้บังคับแก่สารระเหยโดยเฉพาะ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกฎหมายเพื่อการป้องกันการใส่สารระเหยไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งนับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละครั้งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใส่สารระเหย พ.ศ. 2533 พ.ศ. 2542

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรา 15 หรือมาตรา 16 แห่งพระราชกำหนดป้องกันการใส่สารระเหย พ.ศ. 2533 โดยขยายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปีซึ่งมิใช่เป็นการขายโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรือขาย จัดหา หรือใส่สารระเหยแก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหยไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้ที่มีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปีเป็นผู้เยาว์ยังไร้ผิดชอบชั่วดีเหมือนผู้ใหญ่ จึงอาจใส่สารระเหยในทางที่ผิดได้ง่าย และผู้ขาย จัดหา หรือใส่สารระเหยแก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย เป็นบุคคลที่มีส่วนสนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวกระทำผิด สมควรแก้ไขบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว ให้รับโทษเหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันการใส่สารระเหย โดยให้อธิบดีกรมคุมประพฤติหรือผู้แทน และอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใส่สารระเหย พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจากพระราชกำหนดป้องกันการใส่สารระเหย พ.ศ. 2533 ที่ใช้บังคับในขณะนั้นไม่มีการบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งของกลางสารระเหยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดมาตามพระราชกำหนดนี้หรือตามกฎหมายอื่นทั้งในกรณีที่ไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล และในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ทำให้เป็นภาระหนักแก่กระทรวงสาธารณสุขในการเก็บรักษาและดูแลของกลางสารระเหยดังกล่าวและทำให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเพื่อการเก็บรักษาและดูแลสารระเหยเหล่านั้นไม่ให้อายุหาย ดังนั้น เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการดำเนินคดีให้เป็นไปโดยรวดเร็วและบริสุทธิ์ยุติธรรม จึงจำเป็นที่จะต้องมิบทบัญญัติที่กำหนดให้ในกรณีที่มีการยึดสารระเหยตามกฎหมายนี้หรือตามกฎหมายอื่น ถ้าไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลและไม่มีผู้ใดมาอ้างเป็นเจ้าของภายในเวลาที่กำหนดให้ตกเป็นของสาธารณสุขและหากมีการฟ้องคดีต่อศาลเมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้รับของกลางสารระเหย ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุด

(3) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจากสภาพปัญหาการใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน โดยให้โอกาสแก่ผู้ใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจได้สมัครใจเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลและยกเลิกบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับรักษา เพื่อให้ผู้ใช้สารระเหยดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและเมื่อได้รับการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพแล้วมีโอกาสกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข โดยให้ถือว่าผู้เสพเป็นผู้ป่วย และโดยที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กกำหนดว่า เด็ก คือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองเด็กมากยิ่งขึ้น จึงห้ามขายสารระเหยแก่ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินการ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้จึงได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการการใช้สารระเหย รวมทั้งมีบทบัญญัติที่กำหนดให้อำนาจแก่รัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับการรับเข้าบำบัดรักษา การบำบัดรักษาและการดูแลผู้ติดยาเสพติดในสถานพยาบาล และประกาศกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อม ๆ กับการปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 31 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 4)

คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหย (มาตรา 5 - มาตรา 10)

อำนาจรัฐมนตรีระเบียบเกี่ยวกับการรับเข้าบำบัดรักษา การบำบัดรักษาและการดูแลผู้ติดยาเสพติดในสถานพยาบาล (มาตรา 11)

มาตรการป้องกันการใช้สารระเหย (มาตรา 12 - มาตรา 18)

พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 19 - มาตรา 21)

บทกำหนดโทษ (มาตรา 22 - มาตรา 25)

การทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งสารระเหยที่มีการยึดตามกฎหมาย (มาตรา 25 ทวิ - มาตรา 25 ตริ)

การรักษาการตามกฎหมาย (มาตรา 31)

6) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มีเหตุผลในการตราตามที่ระบุไว้ในท้ายพระราชบัญญัติ กล่าวคือ เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาะโดยในเนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการกำหนดมาตรการพิเศษต่าง ๆ มีที่มาจากแนวคิดของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบด้านยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 (United Nations Convention Against llicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) ซึ่งขณะนั้นแม้ไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีแต่ได้ลงนามรับรองอนุสัญญาแล้ว (ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบด้านยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2546) จึงได้พยายามปรับปรุงกฎหมายให้มีมาตรการปราบปรามตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดโดยในอนุสัญญาฯ ดังกล่าวมีหลักการและมีข้อกำหนดที่สำคัญได้แก่การยึดและริบทรัพย์สินนักค้ายาเสพติดการให้ความร่วมมือทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสกัดกั้นการลักลอบด้านยาเสพติดทางทะเล การสกัดกั้น การฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดการควบคุมการส่งผ่านยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น มาตรการที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ .2534 จึงมีแนวทางตามที่อนุสัญญาฯ ดังกล่าวกำหนดไม่ว่าจะเป็นมาตรการริบทรัพย์สินคดียาเสพติด การดำเนินคดีข้อหาสมคบและสนับสนุนหรือช่วยเหลือและบทบัญญัติในการขยายเขตอำนาจศาลให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนอกราชอาณาจักรซึ่งล้วนแต่เป็นมาตรการในการปราบปรามตามแนวทางที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้จึงแสดงให้เห็นได้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการปราบปรามยาเสพติดของไทยนั้นมีการปรับปรุงโดยนำมาตรการปราบปรามหรือเทคนิคพิเศษในการปราบปรามที่ใช้กันอย่างเป็นสากลมาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง (ฤทธิ์ศรี โชติกเสถียร, 2552 : 7-8)

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งนับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 1 ครั้ง คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เนื่องจากในกฎหมายเดิมได้บัญญัติให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อันเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจหน้าที่ในควรป้องกันและปราบปรามการทุจริตและตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐทำหน้าที่แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่มีกฎหมายยุบเลิกไป ประกอบกับในการตรวจสอบทรัพย์สินของกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะหน่วยราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบภาษี จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินให้เหมาะสมนอกจากนั้น ระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งหาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนการประกาศคำร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง หรือที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีอยู่เดิมไม่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงในเรื่องระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน และการประกาศและการกำหนดค่าใช้จ่ายในการประกาศคำร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าว

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 42 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน

บทนำ ของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 4)

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 5 - มาตรา 14)

หมวด 2 คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (มาตรา 15 - มาตรา 33)

หมวด 3 กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (มาตรา 34 - มาตรา 39)

หมวด 4 บทกำหนดโทษ (มาตรา 90 - มาตรา 42)

7) พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

กฎหมายที่ออกมาเนื่องจากในขณะนั้นปรากฏว่าการประกอบอาชญากรรมมีการกระทำร่วมกันเป็นพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 เป็นเครือข่ายในดินแดนขอหลายประเทศ และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของแต่ละประเทศโดยลำพังไม่อาจป้องกันและปราบปรามได้อย่างเด็ดขาด การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะนี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายฉบับนี้ เพื่อกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามดังกล่าว

ที่มาและแนวคิดในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้มาจากการก่ออาชญากรรมได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาตามเทคโนโลยีและวิวัฒนาการทางด้านการคมนาคมทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้นไม่จำกัดอยู่แต่เพียงภายในประเทศเท่านั้นทำให้

ลักษณะของการกระทำความผิดไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในประเทศแต่ได้ขยายออกไปยังภายนอกประเทศ เมื่อการกระทำความผิดอาญามีได้จำกัดอยู่แค่เพียงในเขตแดนของรัฐหนึ่งรัฐใดเท่านั้น แนวคิดเดิมที่จำกัดการใช้บังคับกฎหมายอาญาภายในอาณาเขตของรัฐทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมายขึ้นและไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจากปัญหาดังกล่าวทำให้แต่ละรัฐมีแนวคิดในการร่วมมือกันเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะของความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาซึ่งมีการให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการประกันตัวนักโทษ (Transfer of Sentenced Persons) และความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (International Cooperation in Criminal Matters) โดยอาจทำความตกลงระหว่างประเทศกันในรูปแบบของความตกลงหรือสนธิสัญญาในระดับทวิภาคี (bilateral) หรือพหุภาคี (multilateral) ก็ได้ (สมลวรรณ เศรษฐเมธีกุล, 2549 : 1) จึงก่อให้เกิดแนวคิดในการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหลักเขตอำนาจของรัฐขึ้น ทั้งนี้คำว่า "เขตอำนาจ" นั้นมีความหมายหลายนัยขึ้นอยู่กับบริบทที่ใช้แต่ก็เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปโดยรัฐและนักกฎหมายระหว่างประเทศว่า "เขตอำนาจของรัฐ" หมายถึง การใช้อำนาจของรัฐเหนือบุคคลทรัพย์สินหรือเหตุการณ์โดยอาศัยจุดเกาะเกี่ยวบางประการที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรองซึ่งหลักการใช้เขตอำนาจของรัฐที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรอง ได้แก่

- (1) การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักดินแดน (Territorial Principle)
- (2) การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักสัญชาติ (Nationality Principle)
- (3) การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักป้องกัน (Protective Principle)
- (4) การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักสากล (Universality Principle)
- (5) การใช้เขตอำนาจของรัฐโดยอาศัยสนธิสัญญา (Treaty Principle) (จุมพต สายสุนทร, 2538

อ้างใน นกมล เกริกฤกษ์ และ เสาวนีย์ เกริกฤกษ์ thaiawwatch.org/p/internationalcooperation.pdf สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2557.)

แนวคิดในการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหลักเขตอำนาจของรัฐนั้น ทำให้เกิดการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเนื่องจากแต่เดิมการให้ความช่วยเหลือระหว่างกันกับต่างประเทศในกระบวนการยุติธรรมที่ประเทศปฏิบัติอยู่มักเป็นความร่วมมือทางศาลในคดีแพ่งซึ่งเป็นเรื่องของการสร้างเอกสารในคดีหรือการสืบพยานหลักฐานหรือความร่วมมือทางอนุญาโตตุลาการ เป็นต้นทางด้านคดีอาญานั้นคงมีอยู่ในระหว่างตำรวจด้วยกันโดยผ่านช่องทางคำ (INTERPOL) ซึ่งถือว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือกันในคดีอาญาอย่างหนึ่งที่ยังไม่เป็นทางการ (informal) ทั้งนี้ ความร่วมมือของตำรวจสากลย่อมอยู่ภายใต้สนธิสัญญาหรือเป็นไปตามพันธกรณีของประเทศสมาชิกองค์การตำรวจสากลนั่นเอง

แนวคิดเรื่องการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา เริ่มเกิดขึ้นเมื่อคณะมนตรีแห่งยุโรป (Council of Europe) ได้รับเอาอนุสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ค.ศ. 1959 (European Convention Mutual Assistance in Criminal Matter, 1959) เนื่องจากมีแนวคิดดั้งเดิมในกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายอาญาว่ากฎหมายของรัฐใดก็พึงใช้เฉพาะในรัฐนั้นซึ่งเป็นหลักทั่วไปของการใช้เขตอำนาจของรัฐแต่ด้วยความจำเป็นในการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศหรือมีลักษณะข้ามแดนมิให้ผู้กระทำความผิดพ้นการจับกุมไปได้จะสัมฤทธิ์ผลต่อเมื่อมีความร่วมมือระหว่างรัฐอันเป็นดุลพินิจของฝ่ายบริหารของนานาประเทศที่จะต้องดำเนินการปราบปรามผู้กระทำผิดเหล่านี้ทำให้คณะมนตรีแห่งยุโรปได้ร่วมกันจัดทำอนุสัญญาดังกล่าวขึ้นซึ่งความร่วมมือเช่นนี้อาจมองเป็นการยอมสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนของรัฐผู้รับคำร้องขอความช่วยเหลือก็ได้แต่ก็เป็นเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องยอมรับเมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างรัฐผู้ร้องกับรัฐผู้รับคำร้องขอไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจการเมืองหรือในแง่ของกระบวนการยุติธรรมสำหรับความผิดทางอนุสัญญาระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามรูปแบบของความร่วมมือประเภทนี้มักจะอยู่ในรูปของสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศแบบทวิภาคีหรือระหว่างรัฐสองรัฐนั้นย่อมาหมายความว่ารัฐที่ทำสนธิสัญญากันต่างยอมรับต่อพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติต่ออีกฝ่ายภายใต้สนธิสัญญานั้นทำให้ความกังวลในเรื่องการยอมสละอำนาจอธิปไตยไปบางส่วนเนื่องจากรัฐยอมทำสนธิสัญญานั้นเอง นอกจากนี้ในสนธิสัญญาเช่นว่านี้ก็จะมีข้อบทที่ระบุให้วิธีดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามกฎหมายของรัฐที่รับคำร้องขอซึ่งเท่ากับว่ากฎหมายภายในของรัฐผู้รับคำขอเปิดช่องให้ทำได้เพียงใดก็จะทำได้เพียงนั้นเท่านั้น (พรชัยดำเนวิวัฒน์, 544 อ่างใน นกตล เกริกฤกษ์และเสาวนีย์ เกริกฤกษ์: thailawwatch.org/wp/_/interntionalcooperation, pdf สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2557.)

นับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับจนถึงปัจจุบันยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแต่อย่างใด สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาพ.ศ. 2535 มีทั้งสิ้น 42 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

บทนำ ของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 5)

หมวด 1 ผู้ประสานงานกลาง (มาตรา 6 - มาตรา 8)

หมวด 2 การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ

(3.1) ส่วนที่ 1 บททั่วไป (มาตรา 9 - มาตรา 14)

(3.2) ส่วนที่ 2 การสอบสวนและการสืบพยานหลักฐาน (มาตรา 15 - มาตรา 17)

(3.3) ส่วนที่ 3 การจัดหาและการให้เอกสารหรือข่าวสารที่อยู่ในความครอบครอง

ของหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 18 - มาตรา 20)

(3.4) ส่วนที่ 4 การจัดส่งเอกสาร (มาตรา 21 - มาตรา 22)

(3.5) ส่วนที่ 5 การค้นและยึด (มาตรา 23 - มาตรา 25)

(3.6) ส่วนที่ 6 การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน (มาตรา 26 - มาตรา 29)

(3.7) ส่วนที่ 7 การสืบหาบุคคล (มาตรา 30)

(3.8) ส่วนที่ 8 การเริ่มกระบวนการคดีทางอาญา (มาตรา 31)

(3.9) ส่วนที่ 9 การริบหรือยึดทรัพย์สิน (มาตรา 32 - มาตรา 35)

(3.10) ส่วนที่ 10 วิธีขอความช่วยเหลือ (มาตรา 36 - มาตรา 40)

หมวด 3 ค่าใช้จ่าย (มาตรา 42)

8) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ออกมาเนื่องจากมีประกอบอาชญากรรมซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภท ได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้น และโดยที่กฎหมายที่มีอยู่ในก่อนที่จะมีการออกกฎหมายฉบับนี้ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องมีการออกกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมายฟอกเงินของประเทศไทยมีที่มาจากกรณีเห็นปัญหาการฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศที่กำลังประสบอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมยาเสพติด ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดให้มีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention) ขึ้นหรืออีกนัยหนึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988” โดยอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายไว้หลายประการเพื่อให้ประเทศที่เป็นสมาชิกนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขหรือบัญญัติกฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าว โดยในส่วนของมาตรการฟอกเงินได้กำหนดให้ทุกประเทศต้องตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยเฉพาะเนื้อหาหลักของกฎหมาย ได้แก่ การกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษที่รุนแรงต่อการกระทำความผิดฟอกเงิน และกำหนดความผิดมูลฐานอันเป็นความผิดพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงิน นอกจากกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษการฟอกเงินและความผิดมูลฐานแล้ว การกำหนดวิธีการค้นการสืบสวนสอบสวนโดยใช้เทคโนโลยีและอำนาจการตรวจค้นที่มีมากกว่าการสืบสวนสอบสวนความผิดอาญาทั่วไป ก็เป็นอีกส่วน

หนึ่งของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ต้องจัดตั้งหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะในด้านการสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน และจัดตั้งหน่วยข่าวกรองทางการเงิน หรือ Financial Intelligence Unit : FIU ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลการทำธุรกรรมที่บรรดาสถาบันการเงิน หรือหน่วยธุรกิจต่าง ๆ รายงานเข้ามาว่ามีความเสี่ยงในการเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินมากน้อยเพียงใด และหากพบธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน จึงส่งรายงานดังกล่าวไปยังฝ่ายบุคคลเพื่อสืบสวนสอบสวนต่อไป หัวใจหลักของ FIU ก็คือ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพในการรับข้อมูล เรียบเรียงและประมวลผลข้อมูลธุรกรรมนับแสนนับล้านข้อมูล และวิเคราะห์เบื้องต้นถึงความผิดปกติของการทำธุรกรรมของบุคคล รวมทั้งการกำหนดการควบคุมการรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินและองค์กรภาคธุรกิจเอกชนอื่นที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงินประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 โดยที่ประเทศไทยได้มีกฎหมายรองรับมาตรการต่าง ๆ ตามที่อนุสัญญาฯ ได้กำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์ให้แก่ประเทศที่ประสงค์จะเข้าเป็นภาคีสมาชิกรวมทั้งได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นคือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 (สีหนาท ประยูรรัตน์, 2544 : 35-36)

นับตั้งแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมแต่ละครั้งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา กำหนดความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายและเนื่องจากการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนทำให้การก่อการร้ายรุนแรงยิ่งขึ้น อันเป็นการกระทบต่อความมั่นคงของประเทศซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือกรณีอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้ายเพื่อแก้ไขปัญหาให้การก่อการร้ายยุติลงด้วย จึงจัดว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ ที่ต้องตรงพระราชกำหนดกำหนดให้ความผิดฐานก่อการร้ายเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ด้วย เพื่อให้สามารถมาตรการตามกฎหมายดังกล่าวใช้ควบคุมประมวลกฎหมายอาญาที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนี้ให้เป็นไปอย่างได้ผล

(2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ใช้บังคับในขณะนั้นมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และจากการที่กฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมุ่งเน้นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเฉพาะในแปดความผิดมูลฐาน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาไม่อาจช่วยให้การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมลดน้อยลงหรือหมดไปได้สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพราะในช่วงเวลานั้นปรากฏว่าผู้กระทำความผิดอาชญากรรมอื่นนอกเหนือจากแปดความผิดมูลฐานดังกล่าวยังสามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในแต่ละคราวมาใช้ในการสนับสนุนการกระทำความผิดอาญาเหนือจากแปดความผิดมูลฐานได้อีก นอกจากนี้ ยังมีขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายบางประการไม่อาจดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อให้การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเป็นไปอย่างได้ผลตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างแท้จริง ในขณะที่กระบวนการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดเพิ่มการกระทำความผิดอาชญากรรมอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือต่อความมั่นคงแห่งรัฐหรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายนี้ด้วย

(3) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจากปรากฏว่ามีผู้ประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับความผิดมูลฐานได้ใช้ช่องทางจากการประกอบอาชีพบางประเภทซึ่งมิใช่การดำเนินการของสถาบันการเงินเป็นหลักในการฟอกเงิน ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ใช้บังคับในขณะนั้นมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้าของสถาบันการเงินที่ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและไม่ครอบคลุมถึงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เพื่อให้มีรายละเอียดของข้อมูลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบอาชญากรรมนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการฟอกเงินได้โดยง่าย ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการกระทำความผิดลานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพบางประเภทหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการแสดงตนและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพบางประเภทให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(4) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ใช้บังคับในขณะนั้นมีได้กำหนดให้การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงบางฐานความผิดเป็นความผิดมูลฐาน

ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดสามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาใช้สนับสนุนกระทำความผิดอาญาได้อีก จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดความผิดมูลฐานเพิ่มเติมและกำหนดกรอบของความผิดมูลฐานให้ชัดเจนเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้กำหนดนโยบายในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงินและเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันความเสี่ยง กำหนดเรื่องมาตรการพยาน กำหนดเรื่องตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่จะได้รับเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสนับสนุนการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือการดำเนินการกับทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด และท้ายที่สุด คือ การกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับเพิ่มในกฎหมายฉบับนี้ด้วย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในปัจจุบันได้บัญญัติความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ทั้งหมด 23 ความผิดมูลฐาน โดยหนึ่งในความผิดมูลฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือ "ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด" ซึ่งเป็นความผิดมูลฐานแรกตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้เริ่มใช้บังคับในปี พ.ศ. 2542 สำหรับในส่วนเนื้อหาของบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้มีทั้งสิ้น 66 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 4)

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 5 - มาตรา 12)

หมวด 2 การรายงานและการแสดงตน (มาตรา 13 - มาตรา 23)

หมวด 3 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 24 - มาตรา 31)

หมวด 4 คณะกรรมการธุรกรรม (มาตรา 32 - มาตรา 39/2)

หมวด 5 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 90 - มาตรา 47)

หมวด 6 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน (มาตรา 48 - มาตรา 59)

หมวด 7 กองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 59/ 1 - มาตรา 59/7)

หมวด 8 บทกำหนดโทษ (มาตรา 60 - มาตรา 66)

9) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

ประเทศไทยใช้มาตรการที่สำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดคือ การป้องกันและการปราบปราม (control and suppression) เป็นการใช้อนุสัญญาในการดำเนินคดีอาญาตามแบบพิธีหรือแบบปกติซึ่งปรากฏว่าแม้จะปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดได้จำนวนมากแต่ก็ไม่สามารถทำให้ผู้เสพยาเสพติดนั้นหายขาดจากการเสพยาเสพติดผู้เสพยาเสพติดยังมีอยู่เป็นจำนวนมากเนื่องจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ แต่ต้นตอแห่งแห่งปัญหาได้แก้ตัว

ผู้เสพยาเสพติดนั่นเองที่ไม่ได้รับการแก้ไขเยียวย ดั่งนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางการการแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดอย่างจริงจังเป็นระบบครบวงจรโดยมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาคารแพร่ ระบาดของยาเสพติดโดยใช้หลัก "การป้องกันนำหน้าการปราบปรามผู้เสพต้องได้รับการรักษาและผู้ค้าต้อง ได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด" จึงได้ออกกฎหมายออกมารองรับแนวคิดดังกล่าว ได้แก่ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ซึ่งมีเหตุผลในการประกาศใช้ คือโดยที่ ปัญหาเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษในปัจจุบันมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยหลักการแล้วผู้เสพยา เสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มีโชาชาญกรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึง สมควรกระทำให้กว้างขวาง และโดยที่ผู้เสพยาเสพติดจำนวนหนึ่งถูกบังคับให้เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด เพื่อแลกกับการได้ยเสพติดไปเสพด้วย สมควรขยายขอบเขตของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ครอบคลุมถึงผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และผู้เสพและ จำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อยด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากบุคคลซึ่งติดหรือเสพยาเสพติดมีจำนวน มากละเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ สมควรขยายสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพ ติดและสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะนอกจากมีหน่วยงาน ของกระทรวงยุติธรรมแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐและหน่วยงานเอกชนที่มีขีดความสามารถเข้ามาร่วม ในการตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติดและการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคลดังกล่าว อาทิ สถานที่ของหน่วยงานในราชการทหาร เขต อำเภอและกิ่งอำเภอ สถานพยาบาล ของกระทรวง สาธารณสุข สถานพยาบาลของเอกชนหรือหน่วยงานอื่นซึ่งสมควรร่วมทรัพยากรเพื่อการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้ขึ้นบังคับเป็นกฎหมายเป็นต้นสังกัดว่านับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับจนถึง ปัจจุบัน แม้มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการค่อนข้างมากแต่ก็ยังมีได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ เหมาะสมแต่อย่างใด

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 มีทั้งสิ้น 43 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 5)

หมวด 1 คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 6 - มาตรา 13)

หมวด 2 สถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 14 - มาตรา 18)

หมวด 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 19 - มาตรา 35)

หมวด 4 พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 36 - มาตรา 37)

หมวด 5 การอุทธรณ์ (มาตรา 38 - มาตรา 40)

หมวด 6 บทกำหนดโทษ (มาตรา 41 - มาตรา 93)

10) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่ออกมาเนื่องจากในปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงไปสู่อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรและมีลักษณะพิเศษมากยิ่งขึ้น โดยผู้กระทำความผิดอาศัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและข้อจำกัดของกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประกอบกับมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาทั่วไป จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์โดยการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกาและอายุความรวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษาเพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าสังเกตว่านับแต่ที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับจนถึงปัจจุบันยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม

การตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มาจากการที่ประเทศไทยมีผลผูกพันที่จะนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ไปปรับใช้กับกฎหมายสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาให้เหตุผลดังนี้ "เนื่องจากยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลานานและรัฐบาลพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหามาโดยตลอด แต่โดยที่ปัญหายาเสพติดมีลักลอบค้ายาเสพติด คือ เป็นการกระทำโดยอาชญากรที่รวมตัวกันในรูปแบบขององค์กรและมีกระบวนการทำงานลับทำให้การสอบสวนสอบสวนไม่สามารถไปถึงตัวการสำคัญได้ส่วนใหญ่จะจับกุมได้แต่ผู้ค้ารายย่อยจึงต้องหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาและโดยที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบด้านยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทซึ่งในอนุสัญญาดังกล่าวมีมาตรการหลากหลายในการปราบปรามยาเสพติดและประเทศมาตการในอนุสัญญาไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในจึงเห็นควรนำมาตรการดังกล่าวมาบัญญัติเป็นหมายเพื่อเป็นการปราบปรามยาเสพติดทั้งที่เป็นกรกระทำภายในและภายนอกประเทศโดยกำหนดกระบวนการพิเศษในการดำเนินคดียาเสพติดขึ้นโดยเฉพาะ"

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มีเป้าหมายที่จะทำให้กระบวนการวินิจฉัยคดีและพิจารณาคดีที่มีความเฉพาะแต่ยังคงอนุโลมใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบางมาตราซึ่งเป็นปัญหาและข้อจำกัดในการบังคับใช้ ดังนั้นจึงได้มีการวิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการ เช่น การดำเนินการกับผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ การอนุวัติการกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างประเทศ

สำหรับเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. 2550 มีทั้งสิ้น 24 มาตรา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

- บทนำของพระราชบัญญัติ (มาตรา 1 - มาตรา 6)
- หมวด 1 การสืบสวน (มาตรา 7 - มาตรา 10)
- หมวด 2 การสอบสวน (มาตรา 11)
- หมวด 3 วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น (มาตรา 12 - มาตรา 13)
- หมวด 4 อุทธรณ์และฎีกา (มาตรา 14 - มาตรา 20)
- หมวด 5 การบังคับโทษปรับ (มาตรา 21)
- หมวด 6 อายุความ (มาตรา 22 - มาตรา 23)
- บทเฉพาะกาล (มาตรา 24)

2.4 เจตนารมณ์ของกฎหมายไทย

1) การป้องกันและควบคุมยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดควบคุมวัตถุเสพติดโดยกระทรวงสาธารณสุข

2) การควบคุมอาชญากรรมยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. 2550

2.5 กระบวนการดำเนินคดีและการลงโทษ สภาพบังคับทางอาญาที่มุ่งควบคุมผู้กระทำความผิด คือ ผลิต (เพาะ ปลูก ทำผสม ปรุง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงแบ่งบรรจุและรวมบรรจุ) นำเข้า ส่งออก จำหน่าย (ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้) ครอบครองและเสพ (การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด) และค้ำนึ่งถึงประเภทและปริมาณยาเสพติดของกลางที่เจ้าหน้าที่ผู้จับได้และยึดไว้เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

การปราบปรามยาเสพติด พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดตามยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน มาตรการและกลไกการสกัดกั้น

2.6 การป้องกัน บำบัดรักษา และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศรวมถึงที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศการป้องกันและการบำบัดรักษาการพัฒนามาตรการทางเลือกแทนการลงโทษหรือมาตรการลงโทษระดับกลางหรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยกำหนดให้ผู้ใดกระทำความผิดข้อหาเสพยาเสพติด หรือความผิดข้อหาที่ไม่รุนแรงเข้าสู่การบำบัดรักษาตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขัง : กรณีผู้กระทำความผิดหญิงคดียาเสพติด พบว่า มีข้อเสนอแนะ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 คือ ในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดียาเสพติดนั้น ให้เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขังผู้กระทำความผิดหญิง เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถใช้ดุลพินิจในการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังมาใช้ได้อย่างสะดวก ถูกต้อง และมีระบบแบบแผนที่ชัดเจน และให้มีคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังในชั้นของเจ้าพนักงาน เพื่อพิจารณาว่าจะจัดการตามมาตรการปล่อยชั่วคราวได้หรือไม่ โดยให้พนักงานอัยการ ตำรวจ พนักงานคุมประพฤติ และนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีบทบาทในกระบวนการพิจารณาดังกล่าว และกำหนดให้มีมาตรการการติดตามและประเมินผลการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังทั้งในชั้นของเจ้าพนักงานและชั้นศาลด้วย โดยให้เป็นอำนาจของกรมคุมประพฤติเป็นผู้ติดตามและประเมินผล และรายงานผลการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังไปยังเจ้าพนักงานหรือศาลที่เกี่ยวข้อง และให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการที่สอดคล้องกับข้อกำหนดกรุงเทพฯ โดยการพัฒนาทางเลือกสำหรับเพศหญิงขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อนำมาใช้ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาและในการตัดสินของศาล และให้บัญญัติบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินคดียาเสพติด ตั้งแต่ในชั้นการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี การพิจารณาคดีและการกำหนดมาตรการที่มีใช้การคุมขังในชั้นของเจ้าพนักงาน รวมถึงมาตรการการเลี้ยงโทษจำคุกในชั้นศาลเป็นการเฉพาะ โดยให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติทำการสืบเสาะและพินิจได้ทุกเมื่อ เพื่อให้ศาลได้รับทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับชีวิตและพฤติการณ์ของการกระทำความผิดทั้งหมดของผู้กระทำความผิด ประกอบการพิจารณาพิพากษาและการใช้ดุลพินิจในการกำหนดมาตรการทางเลือกอื่นนอกจากการลงโทษจำคุกที่เหมาะสมภายใต้ข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร (Bangkok Rues) และคำแนะนำของประธานศาลฎีกา พ.ศ. 2559 (ธิดารัตน์ ยวนทอง, 2560)

2.7 การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

1) **ความหมายของเด็กและเยาวชน** ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2559 มาตรา 4

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี บริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปี บริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปี บริบูรณ์ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 บัญญัติไว้ว่า เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น กฎหมายได้บัญญัติค่านิยมเด็กและเยาวชนไว้ โดยเด็กหรือเยาวชนจะต้องอยู่

ภายใต้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น จะต้องรู้ว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาจะยึดหลักอะไรเป็นเกณฑ์และจะฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลใด กฎหมายจึงได้แยกอายุเด็กและเยาวชนไว้แตกต่างกัน เพราะวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนตามกฎหมายจะแตกต่างกัน เช่นการจับกุม และการปล่อยตัวชั่วคราว กรณีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กและผลของการกระทำความผิดในการลดโทษจะแตกต่างกันกับเยาวชนกฎหมายได้บัญญัติว่าเด็ก หมายถึงบุคคลที่มีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอายุ ซึ่งมาตรา 73 กำหนดให้เด็กอายุไม่เกิน 10 ปี กระทำความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ ดังนั้น บุคคลที่อายุเกินกว่า 10 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี บริบูรณ์ ถือเป็นเด็กตามความหมายของกฎหมายฉบับนี้ ส่วนเยาวชนต้องมีอายุเกิน 15 ปี บริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ คำว่าอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์มีความหมายว่าบุคคลจะต้องมีอายุยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ จึงจะอยู่ในความหมายเยาวชนตามกฎหมายนี้ แต่ถ้าหากบุคคลนั้นมีอายุครบ 18 ปี บริบูรณ์พอดีไปกระทำความผิดอาญา ก็ไม่อยู่ในความหมายของเยาวชนตามกฎหมายฉบับนี้และบุคคลนั้นจะต้องถูกดำเนินคดีต่อศาลที่พิจารณาคดีธรรมดาเท่านั้นจะดำเนินคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้ (สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตาก, 2557)

ความหมายของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดว่าต้องพิจารณาถึงเกณฑ์ 3 ประการ (Powers E. and Witmer H, 1951) คือ

- 1) ความหนักเบาของความผิด หรือความร้ายแรงของการกระทำ
- 2) ความถี่ของการกระทำ หรือการกระทำผิดบ่อยครั้งแค่ไหน
- 3) ทักษะคดีของผู้กระทำผิดต่อสังคม หรือผู้มีสิทธิอำนาจตามกฎหมาย

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2523) หมายถึง พฤติกรรมที่ขัดแย้งกับความต้องการ ค่านิยมของวัฒนธรรมที่ครอบงำวิถีชีวิตของเยาวชนก็คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนค่านิยมหลัก ซึ่งเป็นระบบที่ก่อรูปลักษณะนิสัยใจคอของเยาวชน แม้ว่ากฎหมายบางอย่างจะไม่ได้ฝังรากลึกในจารีตประเพณีของสังคม แต่ก็ปรากฏว่าจารีตประเพณีหลายอย่างได้ถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการบัญญัติกฎหมาย ดังนั้น การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจึงมีความหมายไปในทางพฤติกรรมบางรูปแบบที่ขัดแย้งหรือต่อต้านสังคม ทำให้เกิดการเสียระเบียบทั้งในทางสังคมและตัวบุคคล และมีนัยยะความหมายครอบคลุมไปถึงผลของการใช้ค่านิยมวินิจฉัยความประพฤติว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนาภายใต้กรอบของบรรทัดฐานและกฎหมายของสังคมด้วยความประพฤติที่มักจะมีผลกระทบต่อคนอื่นไปในทางที่เสียหายถึงแม้ตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้เยาว์อาจจะได้รับความกระทบกระเทือนจากการกระทำของตนเอง แต่ก็ไม่สำคัญเท่ากับข้อเท็จจริงที่ว่าพฤติกรรมใดที่มีผลกระทบต่อกลุ่มไปในทางไม่ดี พฤติกรรมนั้น มักจะถือกันว่าเป็นการต่อต้านสังคม

2) สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

2.1) สาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน (สุรีย กัญจนวงศ์ และคณะ, 2549) แบ่งได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

- (1) พันธุกรรมหรือสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดได้รับถ่ายทอดมาจากบิดามารดา
- (2) ความไม่สมประกอบทางกายอาจเกิดจากการประสบอุบัติเหตุหรือเกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ
- (3) ความไม่สมประกอบทางจิต

2.2) สาเหตุจากปัญหาทางครอบครัวของเด็กและเยาวชน ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกิดจากสาเหตุ (สุรีย กัญจนวงศ์ และคณะ, 2549) ดังนี้

- (1) ครอบครัวไม่สามัคคีหรือไม่ปรองดองกัน (Family Disorganization) เด็กและเยาวชนจะเป็นผู้มึนอารมณ์และจิตใจก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน
- (2) ครอบครัวแตกร้าง (Broken Home)
- (3) ครอบครัวที่บิดามารดาประพฤติตนไม่ดี
- (4) ครอบครัวยากจนที่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดหรือแหล่งเสื่อมโทรม
- (5) ครอบครัวที่บิดามารดาปล่อยปละละเลย
- (6) ครอบครัวที่บิดามารดาขาดการศึกษาที่จะนำความรู้มาอบรมสั่งสอนบุตร
- (7) สาเหตุจากสภาพแวดล้อมทางสังคม
- (8) สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ

3) การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรม (กาญจนา คุณารักษ์, 2555) หมายถึง จำนวนครั้งของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมเกินกว่าหนึ่งครั้งขึ้นไป ปัจจุบันเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาชญากรรม เมื่อได้รับการปล่อยตัวไปจากกระบวนการยุติธรรมแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมมีมากขึ้น โดยมีปัจจัยและสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำแบ่งออกเป็นปัจจัยบริบทและปัจจัยสาเหตุที่แท้จริง เช่น ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบสังคม ระบบการศึกษา สาเหตุมาจากบุคลิกภาพเด็กและเยาวชน จากการติตราของสังคม จากการไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนหรือขัดเกลาให้กลับตัวเป็นคนดีคืนสู่สังคม

4) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งในการกระทำผิดซ้ำ (นันทิ จิตสว่าง, 2555)

แนวความคิดของวัตถุประสงค์ของการลงโทษแบบนี้ เป็นผลมาจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School) ซึ่งเชื่อว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นจากคนไม่เกรงกลัว กฎหมาย หรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ ทั้งนี้ เพราะมนุษย์มีเหตุมีผล และมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ที่จะเลือกหรือไม่เลือกทำอะไรก็ได้ โดยเลือกทำในสิ่งที่จะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์และพอใจ แต่ไม่เลือกทำสิ่งที่ทำให้เกิดความทุกข์และความเจ็บปวด มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

การทำความผิดจึงเกิดจากการเลือกกระทำของเขาเอง เนื่องจากเห็นว่าได้ประโยชน์มากกว่า จึงกล้าเสี่ยงทำผิด การลงโทษจึงควรมีขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความผิด โดยการทำให้ผู้กระทำ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในกลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ในจังหวัดสมุทรปราการ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งแบ่งกระบวนการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นกระบวนการสำรวจความคิดเห็นของผู้คุมขังหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน และกลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ใน จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะสำรวจแบบสอบถามจำนวนไม่น้อยกว่า 300 ฉบับ เพื่อศึกษาถึงลักษณะแรงจูงใจของสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

2. การวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) จะเป็นการศึกษาทบทวนวรรณกรรมเอกสารวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ทฤษฎีลำดับชั้นของความต้องการ (Hierarchy of Need Theory) หรือทฤษฎีการจูงใจ (Maslow's Theory of Motivation) รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ต่อผู้คุมขังหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน มีความเชี่ยวชาญ และสามารถให้ข้อมูล ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการมีปัญหาด้านสังคมเกิดขึ้นมากมาย เมื่อวิเคราะห์สถิติข้อมูลคดีอาญาในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าในช่วง พ.ศ. 2556 - 2558 มีคดียาเสพติดที่เป็นปัญหาและกระทบต่อความเชื่อมั่นและรุนแรงในชุมชนรุนแรงมาก และมีแนวโน้มเกิดปัญหาขึ้นเรื่อย ๆ

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัย คือ เด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งประกอบด้วย 2 อำเภอหลัก ๆ ได้แก่ อำเภอบางเสาธง และอำเภอบางพลี เพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนการเก็บข้อมูลแบบสำรวจ ไม่น้อยกว่า 300 ชุด

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 – 18 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง
2. อยู่ในพื้นที่อำเภอบางเสาธง และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เคยกระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
4. ยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เคยกระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เกิน 3 ครั้ง
2. ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้

2. กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จำนวน 5 คน โดยการศึกษาวินิจฉัยใช้การเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทำงานมีความเชี่ยวชาญและสามารถให้ข้อมูลความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวินิจฉัยได้

พื้นที่ศึกษา อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ** เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์กรอบแนวคิดของการวิจัยและรวบรวมจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องโดยแบ่งคำถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามปลายปิด (Close – Ended หรือ Fixed From) มีตัวเลือกให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลตัวแปรเกี่ยวกับองค์ประกอบของทฤษฎีที่ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีการจูงใจ โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะการประเมินค่า (Rating scale) โดย

- 1) ให้คำตอบแบบ 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ
- 2) วัดระดับความคิดเห็น 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ ปัญหา และอุปสรรคต่อแรงจูงใจ

2. **เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเชิงคุณภาพ** เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นเครื่องมือในการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 3 ท่าน และวิชาการด้านกฎหมาย จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้ความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นที่มีคุณภาพสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้ นำเครื่องมือไปทดสอบคุณภาพของเครื่องมือในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษายกตัวอย่างน้อย 30 ราย เพื่อให้เครื่องมือมีความตรงด้านเนื้อหา มีคุณภาพ และเกิดการกระจายของข้อมูลที่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “มาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่นำไปสู่การสร้างมาตรการทางกฎหมายและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study)** โดยการศึกษาจากหนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาจากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ

2. **การศึกษาภาคสนาม (Field Study)** โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถามมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก

2. เก็บข้อมูลแบบสอบถามเด็กและเยาวชน จำนวนไม่น้อยกว่า 300 ชุด เกี่ยวกับสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

3. ตรวจสอบข้อมูลที่มีอยู่ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สร้างคู่มือลงรหัสนำแบบสอบถามมาจัด เลขลำดับและลงรหัสเรียบร้อยแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากแนวคิดที่ได้จากการตรวจสอบเอกสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสอบถามร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม (Content Validity) ในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้หรือไม่หลังจากนั้น นำมาปรับปรุงข้อคำถามในด้านภาษาและความชัดเจนเพื่อความเข้าใจได้ง่ายต่อการตอบแบบสอบถาม

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ต้องการจะศึกษาจำนวน 30 รายหลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha - Coefficient) โดยถือเกณฑ์การทดสอบที่ค่าของ Alpha มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 (มีค่า ≥ 0.7) ถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นได้เพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical for the special Science) สถิติที่ใช้ คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การวิเคราะห์แบบสอบถาม แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ประเด็นที่ 1 ลักษณะคำถามประกอบด้วย

1. ความรู้มีความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด
2. มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
3. ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
4. ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้อง กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผลในแต่ละข้อคำถามมีการกำหนด 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และมีการให้ค่าน้ำหนัก ดังนี้

ถ้าตอบ ใช่	ให้	1 คะแนน
ถ้าตอบ ไม่ใช่	ให้	0 คะแนน
ถ้าตอบ ไม่ทราบ	ให้	0 คะแนน

ในการพิจารณาการแบ่งเกณฑ์เพื่อให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นว่าอะไรคือสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เกณฑ์ระดับพฤติกรรมโดยใช้แบบอ้างอิง ซึ่งประยุกต์จากหลักเกณฑ์และประเมินผลการศึกษาของบลูม (Bloom, 1976) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 21 ข้อ ดังนี้

ระดับความรู้ ความเข้าใจ	ร้อยละ	คะแนน
ระดับสูง	≥ 80	17-21
ระดับปานกลาง	60-79	13-16
ระดับต่ำ	< 60	0-12

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ประเด็นที่ 2 ลักษณะคำถามในแต่ละข้อมีการกำหนดค่าที่เลือกตอบเป็น 4 ตัวเลือกได้แก่เห็นด้วยอย่างยิ่งเห็นด้วยไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และมีการให้ค่าน้ำหนักดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4 คะแนน
เห็นด้วย	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

เกณฑ์ระดับความเห็นด้วยโดยใช้แบบอ้างอิง ซึ่งประยุกต์จากหลักเกณฑ์และประเมินผลการศึกษาของบลูม (Bloom, 1976) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ ดังนี้

ระดับความเห็นด้วย	ร้อยละ	คะแนน
ระดับสูง	≥ 80	10-12
ระดับปานกลาง	60-79	7-9
ระดับต่ำ	< 60	0-6

จริยธรรมต่อกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำหนังสือติดต่อขออนุญาตเข้าทำการศึกษาและเก็บข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสมุทรปราการ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้มีการอธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการทำวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบอย่างชัดเจน เพื่อให้การเข้าร่วมวิจัยเป็นไปด้วยความสมัครใจ พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อชีวิตทางสังคม พร้อมทั้งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างถือเป็นความลับ กลุ่มตัวอย่างสามารถรู้ถึงกระบวนการดำเนินการวิจัย โดยไม่ปิดบัง ซึ่งข้อมูลที่ได้ก็นำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ไม่มีการระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัยแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างนั้นเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความผิดรู้สึกว่าการกระทำก่อให้เกิดความเจ็บปวดและไม่ก่อให้เกิดผลดีเลย เมื่อมนุษย์ได้รับความเจ็บปวดจากการกระทำผิดมากกว่าได้รับความพอใจแล้วเขาก็จะหลีกเลี่ยงที่จะทำความผิด

แนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมเน้นการลงโทษเพื่อป้องกันอาชญากรรมหรือข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีกในอนาคต ซีซาร์ เบ็คคาเรีย กล่าวไว้ อย่างชัดเจนว่าการลงโทษต้องมุ่งผลในการป้องกัน ซึ่งผลของการลงโทษก่อให้เกิดการข่มขู่ยับยั้ง 2 ลักษณะ คือ การข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไป (General Deterrence) และการข่มขู่ยับยั้งเฉพาะราย (Special Deterrence) การข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อข่มขู่หรือป้องกันไม่ให้คนอื่นในสังคมกระทำผิดแบบเดียวกัน เพราะเกรงกลัวต่อการลงโทษ เช่น การลงโทษจำคุกจะทำให้ คนทั่วไปเห็นว่าทำผิดแล้วต้องติดคุก ต้องลำบาก ทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าทำผิด เพราะเห็นแบบอย่าง ส่วนการข่มขู่ยับยั้งเฉพาะรายเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อให้ผู้กระทำผิดนั้น เช็ดกลัวต่อการลงโทษ และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำขึ้นอีก เนื่องจากได้รู้รสของ ความยากลำบาก หรือความเจ็บปวดจากการถูกลงโทษ เป็นผลให้ต้องไตร่ตรองในการกระทำผิดว่าจะคุ้มค่าหรือไม่ กับความเจ็บปวดที่เคยได้รับมา แต่การที่จะทำให้การลงโทษมีผลในการข่มขู่และยับยั้ง จะต้องทำให้การลงโทษนั้น เรย์ เจฟฟอรีย์ กล่าวไว้ว่า จะต้องมีความแน่นอน รวดเร็ว เสมอภาค และโทษที่เหมาะสมโทษและอันตรายของยาเสพติดต่อวัยรุ่น

ยาเสพติดทุกชนิดมีผลกระทบต่อวัยรุ่น

1. **โทษทางร่างกายและจิตใจ** ได้แก่ การทำลายประสาทสมองทำให้สมรรถภาพทางจิตเสื่อมลง ความสามารถในการเรียน ความตั้งใจ และสมาธิในการเรียนลดลง ทำให้ผลการเรียนแย่ตามไปด้วย นอกจากนี้วัยรุ่นจะเสียบุคลิกภาพเพราะขาดความสนใจในตัวเอง สุขภาพก็เสื่อมโทรมลงทุกขณะ เพราะอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายถูกพิษยา บางรายอาจเกิดอาการทางจิตขึ้นมาเพราะยาเสพติดบางชนิด เช่น ยาบ้า อาจทำให้เกิดอาการหลอนทางประสาท หวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้ายจึงอาจทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น เป็นคนไรเกียรติในวงสังคม และมีโอกาสเป็นอาชญากร เพราะต้องดิ้นรนหาเงินมาเพื่อซื้อยาเสพติดซึ่งอาจทำผิดกฎหมายได้บางรายหาเงินโดยการเป็นผู้จำหน่ายเสียเอง

2. **โทษตามกฎหมายซึ่งนำไปตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522** (สมชาย ธีธรรณกุล, 2553) ได้กำหนดโทษ ดังนี้ ในกรณีเป็นผู้เสพยาเสพติดประเภทเฮโรอีน ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปีและปรับตั้งแต่ 5,000 บาทถึง 100,000 บาท ผู้เสพก็ถูกขังกระทอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีและปรับไม่เกิน 10,000 บาท และถ้ากรณีมีไวโคครอบครอง โทษจะรุนแรงมากขึ้น เช่น มีเฮโรอีนไวโคครอบครองตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไป กฎหมายถือว่าไวโคในครอบครองเพื่อจำหน่าย โทษสูงสุดถึงประหารชีวิต โทษต่ำสุดจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป โทษปรับตั้งแต่ 5,000 บาท เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยทั้งรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาถึงลักษณะแรงจูงใจของสาเหตุ และพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปลายเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 โดยมีผู้สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 155 คน โดยแบ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้คุมขังหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน จำนวน 5 คน และวิธีการใช้แบบสอบถามกลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ใน จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะประชากร

- 1.1 ข้อมูลทั่วไป
- 1.2 ภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด

ส่วนที่ 2

- 2.1 ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด
- 2.2 มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล

ส่วนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 4 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้คุมขังหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะประชากร

1.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ในจำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน ซึ่งจำแนกตามคุณลักษณะประชากร ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ป่วยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.3

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 13 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคืออายุเฉลี่ย 16 - 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.7 อายุต่ำสุด 10 - 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.3

การแปลผลดัชนีมวลกาย พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์น้ำหนักน้อย/ ผอม คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์ปกติ คิดเป็นร้อยละ 34 และดัชนีมวลกายต่ำสุดท้วม /โรคอ้วนระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.7

สถานภาพของครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ครอบครัวมีสถานภาพแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาคือสถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาคือสถานภาพหย่า คิดเป็นร้อยละ 22.3 และต่ำสุดคือสถานภาพอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 7.3

เด็กและเยาวชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับญาติ ๆ คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาอาศัยอยู่กับพ่อแม่ 30.7 รองลงมาคืออื่น ๆ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย คิดเป็นร้อยละ 10.7 รองลงมาคืออยู่กับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 7.3

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 13-15 ปี) คิดเป็นร้อยละ 38.7 อันดับรองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. (อายุ 16-18 ปี) คิดเป็นร้อยละ 30 และระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 (อายุ 10-12 ปี) คิดเป็นร้อยละ 18 และกลุ่มที่เหลือคือไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 13.3

การประกอบอาชีพของบิดามารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาคือประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 29.3 รองลงมาลำดับที่ 3คือไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 9.3

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดา มารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ย 5,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.7รองลงมาลำดับที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.3 และพบว่ารายได้ต่ำสุดคือไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 3.3

จากการทดสอบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวแปรคุณลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ น้ำหนัก สถานภาพของครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้ของบิดามารดา โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่าตัวแปร เพศกับดัชนีมวลกาย มีความคล้ายคลึงกัน ($p > 0.05$) แต่พบว่าอายุ สถานภาพของครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้ของบิดามารดา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < 0.05$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะประชากร

คุณลักษณะประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (n=150)		ทดสอบความแตกต่าง (p-value)
	จำนวน	ร้อยละ	
เพศ			
หญิง	65	43.3	0.102
ชาย	85	56.7	
อายุ			
10 - 12	29	19.3	<0.001
13 - 15	72	48.0	
16 - 18	49	32.7	
$\bar{x}$, SD	2.13, 0.711		
Min - Max	10-12, 16-18		
การแปลผลดัชนีมวลกาย			
น้ำหนักน้อย /ผอม (น้อยกว่า 18.50)	59	39.3	0.162
ปกติสุขภาพดี (18.50 - 22.90)	51	34.0	
ท้วม /โรคอ้วนระดับ 1 (23 - 24.90)	40	26.7	
อ้วน /โรคอ้วนระดับ 2 (25 - 29.90)	-		
อ้วนมาก /โรคอ้วนระดับ 3 (มากกว่า 30)	-		
สถานภาพของครอบครัว			
สมรส	11	7.3	<0.001
หย่า	35	22.3	
หม้าย	36	24.0	

แยกกันอยู่	68	45.3	
เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับใคร			
อาศัยอยู่กับพ่อแม่	46	30.7	<0.001
อาศัยอยู่กับญาติ ๆ	68	45.3	
<hr/>			
อาศัยอยู่คนเดียว	9	6.0	
อยู่กับเพื่อน	11	7.3	
อื่น ๆ	16	10.7	
ระดับการศึกษา			<0.001
ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (อายุ 10-12 ปี)	27	18.0	
มัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 13-15 ปี)	58	38.7	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. (อายุ 16-18 ปี)	45	30.0	
ไม่ได้เรียนหนังสือ	20	13.3	
การประกอบอาชีพของบิดา มารดา			
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	9.3	<0.001
รับจ้าง	83	55.3	
เกษตรกร	6	4.0	
ค้าขาย	44	29.3	
รับราชการ	3	2.0	
รายได้ต่อเดือนของบิดา มารดา			
ไม่มีรายได้	5	3.3	<0.001
ต่ำกว่า 5,000 บาท	72	48.0	
5,000 - 10,000 บาท	49	32.7	

10,001 - 15,000 บาท	20	13.3
15,001 บาทขึ้นไป	4	2.7
$\bar{x}$, SD	2.64, 0.854	
Min - Max	1 - 5	

1.2 ภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด

บุคคลในครอบครัวของเด็กและเยาวชนเคยกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด หรือคดีอื่น ๆ หรือไม่ คำถามนี้พบว่า บุคคลในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยกระทำผิดมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 69.3 ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมาก

ที่ผ่านมาบุคคลในครอบครัวคนโตของเด็กและเยาวชนเคยกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด คำถามนี้พบว่า บุคคลในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่กระทำความผิด คือ พ่อ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมา คือ ญาติ ๆ คิดเป็นร้อยละ 29.3 และรองลงมาคือ แม่ คิดเป็นร้อยละ 20

คดีที่กระทำความผิดของบุคคลในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่พบว่าเป็นคดีอาญาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาเป็นคดีลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาเป็นฆ่าผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 26.7

ระยะเวลาในการจำคุกของบุคคลในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบระยะเวลา > 3 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาคือระยะเวลา 1 – 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.7 และระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ จำนวนครั้งในการขึ้นศาล หรือการโดนจำคุกดำเนินคดีตามกฎหมายของบุคคลในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เคยจำคุก จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.7

ตัวเยาวชนเองเคยโดนดำเนินคดีตามกฎหมายหรือไม่ คำถามนี้ พบว่า ส่วนใหญ่เคยโดนดำเนินคดีตามกฎหมายมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 60.7

จำนวนครั้งของเยาวชนในการโดนดำเนินคดีตามกฎหมาย คำถามนี้ พบว่า ส่วนใหญ่เยาวชนโดนดำเนินคดีตามกฎหมาย จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.7

จากการทดสอบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด ได้แก่ บุคคลในครอบครัวของท่านเคยกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด หรือคดีอื่น ๆ หรือไม่ ที่ผ่านมาบุคคลในครอบครัวคนโตของท่านเคยกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด คดีที่กระทำความผิดของบุคคลในครอบครัว จำนวนครั้งในการขึ้นศาล หรือการโดนจำคุกดำเนินคดีตามกฎหมาย ตัวเยาวชนเองเคยโดนดำเนินคดีตามกฎหมายหรือไม่

จำนวนครั้งของเยาวชนในการโดนดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า ทุกคำถามของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด

ภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด	กลุ่มตัวอย่าง (n=150)		ทดสอบความแตกต่าง (p-value)
	จำนวน	ร้อยละ	
บุคคลในครอบครัวของท่านเคยกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด หรือคดีอื่น ๆ หรือไม่			
ไม่เคย	46	30.7	<0.001
เคย	104	69.3	
ที่ผ่านมามีบุคคลในครอบครัวคนใดของท่านเคยกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด			
พ่อ	66	44.0	<0.001
แม่	30	20.0	
พี่ - น้อง	10	6.7	
ญาติ ๆ	44	29.3	
คดีที่กระทำความผิดของบุคคลในครอบครัว			
คดีอาญาเสพติด	53	35.3	<0.001
คดีลักทรัพย์	51	34.0	
คดีฆ่าผู้อื่น	40	26.7	
อื่น ๆ	6	4.0	

ระยะเวลาในการจำคุกของบุคคล

ในครอบครัว

ระยะเวลา 1 – 3 ปี	58	38.7	<0.001
ระยะเวลา > 3 – 5 ปี	68	45.3	
ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป	24	16.0	

จำนวนครั้งในการขึ้นศาล หรือการโดน

จำคุกดำเนินคดีตามกฎหมาย

1 ครั้ง	55	36.7	<0.001
2 ครั้ง	23	15.3	
3 ครั้ง	28	18.7	
4 ครั้ง	36	24.0	
มากกว่า 5 ครั้ง	8	5.3	

ตัวเยาวชนเองเคยโดนดำเนินคดีตาม

กฎหมายหรือไม่

ไม่เคย	59	39.3	0.009
เคย	91	60.7	

จำนวนครั้งของเยาวชนในการโดน

ดำเนินคดีตามกฎหมาย

1 ครั้ง	97	64.7	<0.001
2 ครั้ง	53	35.3	

ส่วนที่ 2

2.1 ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คนที่ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติดอยู่ในระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมา คือ มีคะแนนความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ซึ่งมีส่วนน้อยมากที่มีความรู้ในระดับสูง คือ ร้อยละ 5.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด

คุณลักษณะประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (n=150)		ทดสอบความแตกต่าง (p-value)
	จำนวน	ร้อยละ	
ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด			
สูง	8	5.3	<0.001
ปานกลาง	19	12.7	
ต่ำ	123	82.0	
$\bar{x}$, SD	2.77, 0.536		
Min - Max	1 - 17		

2.2 มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คนที่ตอบแบบสอบถามมี มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคมฯ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผลอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล

คุณลักษณะประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (n=150)		ทดสอบความแตกต่าง (p-value)
	จำนวน	ร้อยละ	
ทัศนคติที่ดีต่อชีวิต			
สูง	93	62.0	<0.001
ปานกลาง	57	38.0	
ต่ำ	-	-	
$\bar{x}$, SD	1.38, 0.487		
Min - Max	8 - 12		

ส่วนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.1 ท่านจะเลิกกระทำความผิดและการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดต้องการเลิกกระทำความผิดซ้ำ เพราะคิดถึงครอบครัวมากขึ้น สงสารผู้มีพระคุณ และต้องการมีชีวิตที่ดี

3.2 ท่านคิดว่าน่าจะมีมาตรการอย่างไรเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติด

ตอบ พ่อแม่ครอบครัว สอดส่องมีเวลาให้กับครอบครัว รับฟังเด็ก พ่อแม่กล้าเปิดใจ กล้าถาม ไม่ใช้ความรุนแรงกับเด็ก เนื่องจากปัจจุบันการติดต่อสื่อสารทั่วถึง เข้าถึงง่าย ถึงแม้จะอยู่ที่ห้องก็สามารถได้ของมาโดยไม่ต้องออกจากบ้าน ดังนั้นสิ่งสำคัญคือมาตรการสังคมครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือมาตรฐานทางกฎหมาย ซึ่งเด็กบางท่านยังไม่เข้าใจถึงโทษทางกฎหมายเท่าที่ควร และผลกระทบที่ตามมาว่าส่งผลกระทบต่อตนเอง และครอบครัวที่จะตามมา

3.3 ท่านคิดว่าครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานในชุมชน/สังคม ควรมีวิธีการอย่างไรในการป้องกันเด็กและเยาวชนในการใช้สารเสพติด

ตอบ สิ่งสำคัญในการป้องกันเด็กและเยาวชนให้ห่างจากสารเสพติด คือสถาบันครอบครัวควรมีเวลาให้แก่กัน สามารถปรึกษากันได้ทุกเรื่อง เข้าใจ รับฟังทุกการกระทำของเด็ก ทำให้เด็กไว้วางใจพ่อแม่ เมื่อเด็กมีปัญหาจะมีพ่อแม่เป็นที่พึ่ง มากกว่าเพื่อน และยาเสพติด ส่วนโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะได้พบเจอเพื่อนฝูง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจนำไปสู่การใช้สารเสพติดได้ หากคบเพื่อนดี ก็จะพาไปในทางที่ดี หากคบเพื่อนไม่ดี ก็นำไปสู่ยาเสพติดได้ โรงเรียนควรมีการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัยและผลกระทบของยาเสพติด และปลูกฝังให้เด็กออกกำลังกาย ไม่พึ่งยาเสพติด สำหรับชุมชนควรมีกิจกรรมให้คนรับรู้ถึงโทษของยาเสพติด ไม่ดูตาย นิ่งเฉยต่อคนกระทำความผิด ให้มีกิจกรรมสันทนาการอื่น เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด

ส่วนที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน) จำนวน 1 คน ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัย พบว่า

4.1 แนวโน้มของสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอบางพลี
กล่าวว่า

“...เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำปัญหาการดำรงชีพ ปัญหาคนว่างงาน ปัญหา
เยาวชน โดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก มีการมั่วสุม เทียว
เตร่ และเสพยาเสพติดรวมถึงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่เหมาะสมเป็นแหล่งที่พักยา
เสพติด และเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติดจึงทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในพื้นที่ และนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นอันตรายต่อชีวิตและ
ทรัพย์สินของประชาชน...”

2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอบางเสาธง
กล่าวว่า

“ในจังหวัดสมุทรปราการถือว่าเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีการขยายเพิ่มขึ้น
อย่างต่อเนื่อง ประกอบมีประชากรที่ประกอบด้วยประชากรในพื้นที่และแรงงานต่าง
ด้าวที่เข้ามาทำงาน ส่งผลให้แนวโน้มปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นมากขึ้น จากสถิติข้อมูล
คดีอาญา 5 กลุ่ม ในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2556 -2558 พบว่า คดีอาญาส่วนใหญ่
เป็นคดียาเสพติด จับได้ 7,600 ราย หรือ 7,767 คน ซึ่งปัญหาเสพติด พบว่า มีการ
แพร่ระบาดในชุมชนเมืองซึ่งมาจากเครือข่ายการค้าที่มีทุกระดับและผู้เสพมีความ
ต้องการต่อเนื่อง และมียาบ้าจำหน่ายให้ผู้เสพในราคาที่ไม่แพงและหาซื้อง่าย...”

3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (เจ้าหน้าที่สถานพินิจ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน) กล่าวว่า

“...กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีภารกิจหลักในการคุ้มครองสิทธิ
ประโยชน์ของผู้เยาว์ตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งของศาลและการพิทักษ์คุ้มครอง
สิทธิสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมใน
ระหว่างพิจารณาคดีและหลังพิจารณาคดี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 77 แห่ง ทั่วประเทศ ดำเนินการสืบเสาะประมวล
ข้อเท็จจริง และเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรม
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุม กำกับ
บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ซึ่งปัจจุบันมี จำนวน 19 แห่ง รายงานสถิติคดีประจำปี
งบประมาณ 2562 พบว่า คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีจำนวน 10,634 คดี
คิดเป็นร้อยละ 51.02 และเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ 2561
จำนวน 3,189 คน พบว่า กระทำความผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 758 คน คิดเป็นร้อยละ
23.77 ซึ่งจำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานเฉลี่ยต่อวัน

โดยเฉลี่ยทั้งปี ประจําปีงบประมาณ 2562 พบว่า จังหวัดสมุทรปราการมีเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลทั้งหมด 1,318 คน จากทั้งหมดทั่วประเทศ 42,843 คน...”

4) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า

“...การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีความรุนแรงและขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศทุกวัย การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดมีความรุนแรงมีการเพิ่มขึ้นอย่างมากของปริมาณการผลิต การค้าและการจำหน่าย รวมทั้งมีการพัฒนาตัวยา ส่วนผสมของยาเสพติดรูปแบบใหม่เพื่อให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้เสพแต่ละประเภท มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลสถิติการจับกุมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 – 2552 มีแนวโน้มสูงขึ้น กล่าวคือ 71,539 คดี, 82,864 คดี, 106,599 คดี, 115,013 คดี และ 140,567 คดีตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติดเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และแสดงให้เห็นว่าการปราบปรามจับกุมหรือใช้ขบวนการทางกฎหมายอย่างเดียวไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้...”

5) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้านการบำบัดฟื้นฟูและลดอันตราย และพฤติกรรมยาเสพติด กล่าวว่า

“...ประเทศไทย พบว่า กลุ่มวัยที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดพบมากในกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานช่วงอายุ ๑๒-๔๔ ปี มีการกระจายของยาเสพติดไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เป็นรากฐานสำคัญของสังคม หากไม่มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน จะก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศทั้งในด้านสาธารณสุข ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข โดยมีผู้ติดสารเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจะพบโรคทางจิตเวชร่วมด้วยถึงร้อยละ ๕๓.๑ พบผู้ป่วยจิตเภท ที่มีปัญหาการใช้สารเสพติดร่วม ในอัตราที่สูงถึงร้อยละ ๕๐ และสิ่งเสพติดที่ใช้มากที่สุดคือ สุราและแอมเฟตามีน ข้อมูลการสำรวจครัวเรือนจำนวนคนที่เคยใช้ยาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๙ พบว่ามีการใช้ยาเสพติดกระท่อมมากที่สุด รองลงมาคือกัญชา และยาบ้า รวมถึงข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดในปี ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน พบข้อมูลการบำบัดฟื้นฟูในระบบสมัครใจและระบบต้องโทษเพิ่มขึ้น และระบบบังคับลดลงจังหวัดสมุทรปราการปัจจุบันมีสถานที่รับบำบัดและฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดสารเสพติดซึ่งตั้งอยู่ในสถานีนามัยในพื้นที่ทั้ง 6 อำเภอ จำนวนรวมทั้งสิ้น 63 แห่ง ประกอบด้วยอำเภอบางพลี จำนวน 7 แห่ง และอำเภอบางเสาธง จำนวน 6 แห่ง โดยรับบำบัดฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดฯ ระบบสมัครใจในรูปแบบที่เรียกว่า matrix program ...”

4.2 สาเหตุ แรงจูงใจในการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอบางพลี

กล่าวว่า

“...ด้วยสภาวะทางสังคม ครอบครัวขาดความอบอุ่น พ่อแม่ ต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาให้ลูกเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนขาดการปลูกฝังเรื่อง คุณธรรม/จริยธรรมการฝึกเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยัน อดทน ส่งผล ให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การสูบบุหรี่ มั่วสุม และติดยา เสพติดที่มีแนวโน้มสูงขึ้น...”

2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอบางเสาธง

กล่าวว่า

“...ด้วยสภาวะทางสังคม ครอบครัวขาดความอบอุ่น พ่อแม่ ต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาให้ลูกเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนขาดการปลูกฝังเรื่อง คุณธรรม/จริยธรรมการฝึกเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยัน อดทน ส่งผล ให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การสูบบุหรี่ มั่วสุม และติดยา เสพติดที่มีแนวโน้มสูงขึ้น...”

3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (เจ้าหน้าที่สถานพินิจ

คุ้มครองเด็กและเยาวชน) กล่าวว่า

“...ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนจากคดียาเสพติดสาเหตุมาจากปัญหาทาง ครอบครัวของเด็กและเยาวชน รวมถึงสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสถาบันครอบครัวถือเป็นปัจจัยพื้นฐานทางสังคม ที่ถือว่ามีอิทธิพลต่อการขัดเกลาบุคลิกลักษณะนิสัยให้แก่ เด็กและเยาวชน ดังนั้น ถ้าครอบครัวเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กและ เยาวชน มีความรักใคร่กลมเกลียว เป็นผู้มีเหตุผลและมีความคิดสร้างสรรค์ก็จะเป็น แบบอย่างให้เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งหากมองลึกไปถึง สาเหตุของปัญหาครอบครัว จะเชื่อมโยงไปในหลายมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เช่น พ่อแม่หย่าร้าง ทะเลาะกัน ส่งผลให้เด็กขาดความอบอุ่น ก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย เกิด ปมด้อย พยายามหาสิ่งชดเชย และอาจแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่เป็น ปัญหา...”

4) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า

“...สาเหตุและแรงจูงใจของการกระทำความผิดในเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มาจากปัญหาครอบครัว ที่มีมักจะเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ คือ การทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัวจนไม่มีเวลาที่จะมาอบรมสั่งสอนบุตรที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ขาดการดูแลเอาใจใส่ ซึ่งถือเป็นผลกระทบจากด้านเศรษฐกิจ ขาดการอยู่ดีกินดี เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างครอบครัวที่ร่ำรวยกับครอบครัวที่ยากจนทำให้ครอบครัวที่มีความยากจนและเป็นผู้ใช้แรงงานซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต ขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งอาจมีส่วนผลักดันให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวที่ยากจนเลือกที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือในบางกรณี พบว่า มีผู้ใหญ่ชักจูงให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดโดยเด็กและเยาวชนหวังเพียงค่าตอบแทน ในด้านสังคม พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่กระทำความผิดอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี สภาพสังคมที่เสื่อมทราม ส่งผลให้เด็กมีปัญหาต่อสังคมและการกระทำความผิดในคดียาเสพติด...”

5) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้านการบำบัดฟื้นฟูและลดอันตราย และพฤติกรรมยาเสพติด กล่าวว่า

“...ส่วนใหญ่สาเหตุของการกระทำความผิด สังคมมักจะมองว่าเป็นมาจากผู้กระทำความผิดเป็นหลัก ซึ่งนอกจากสาเหตุจะตัวเด็กและเยาวชนเองยังมีปัจจัยภายนอก เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หรือการกำหนดนโยบายของภาครัฐเอง เพราะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กสามารถเข้าถึงการเสพยาเสพติดได้ง่ายขึ้น และอีกประเด็นหนึ่งคือ กรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ ส่วนใหญ่พบว่า เด็กและเยาวชนยังคงอยู่ในสถานะสิ่งแวดล้อมเดิม ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับการบำบัดฟื้นฟูแล้วก็ตาม...”

มาตรการหรือแนวทางในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิดและการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอบางพลี กล่าวว่า

“...หากจะลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ควรมีมาตรการเร่งรัดด้านการปราบปรามเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด เช่น ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ค้นหาผู้เสพ ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ผู้เสพยาเสพติดและการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด พร้อมทั้งบูรณาการการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดกับทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยควรให้ความรู้ในระดับอายุช่วงไม่น้อยกว่า 10 ปี สถานประกอบการ ร้านเกมส์ ฯลฯ สำหรับในบทบาทเกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวกับพนักงานสอบสวน กฎหมายเร่งรัดให้ดำเนินคดี และมุ่งคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยตำรวจมีบทบาททั้งเป็นผู้จับ ควบคุม และสอบสวนเด็กหรือเยาวชน ผู้ต้องหาว่าได้กระทำการอันกฎหมาย...”

2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอบางเสาธง กล่าวว่

“...สำหรับมาตรการหรือแนวทาง กรณีคดีอาญาเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันนั้นจะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ การดำเนินดังกล่าวจะมุ่งที่ตัวเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา โดยมุ่งหวังที่จะให้การอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนนั้น จะเน้นเรื่องการช่วยเหลือเด็กและเยาวชน มิได้มุ่งที่การลงโทษ ถึงแม้ว่าจะมีข้อกำหนดในการลงโทษก็ตาม การดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชนจึงมีเป้าหมายเพื่อให้มีการอบรมสั่งสอนและแก้ไขปรับปรุงตัวเด็กและเยาวชนสำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนและแก้ไขปรับปรุงตัวเด็กและเยาวชนแสดงออกให้เห็นได้ 2 ทาง คือแสดงออกในเชิงของโครงสร้างในการพิจารณาคดีองค์กรต่าง ๆ ในคดีเด็กและเยาวชนได้แสดงออกให้เห็นถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนและแก้ไขปรับปรุงเด็กและเยาวชน...”

3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน) กล่าวว่

“...ปัญหาทุกอย่างต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะวัยรุ่นมักจะมีคิดแบบสุดโต่ง ถ้าบอกว่าชอบคือทำเลย สิ่งนี้ทำให้เราต้องฝึกเยาวชนให้คิดให้เป็น โรงเรียนมีทั้งเด็กเก่งกับไม่เก่ง คนเก่งนั้นเค้ามีจุดเด่นอยู่แล้ว คือเรื่องการเรียนแต่เด็กที่เรียนไม่เก่งและมีปัญหาเรื่องต่าง ๆ ส่วนอาจารย์ครูต้องมองให้เห็นศักยภาพของเด็กด้วยว่าคนที่ไม่เก่งมีจุดเด่นในเรื่องอะไรบ้างและพยายามสอนให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นอกจากนั้นสถาบันต่าง ๆ ในสังคมควรช่วยเหลือกันไม่ให้เด็กและเยาวชนหรือใครก็ตามเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ในมุมมองของเจ้าหน้าที่เองจะทราบที่อยู่แล้วว่า เด็กและเยาวชนที่เข้ามามีปัญหาด้านอะไร ทำความผิดอะไรมา เจ้าหน้าที่ก็ต้องสอบถามและให้คำปรึกษาแก่เด็กและ

เขาวงกตที่ผ่านมามีความผิดอะไร ทำไมถึงทำ แล้วเราก็พยายามสอนให้เด็กและเขาวงกต ได้รู้จักคิดที่ว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนไม่ถูกต้อง ให้คำปรึกษาตลอดเวลาเมื่อเด็กและเขาวงกตต้องการที่พึ่งทางใจ นอกจากนี้ควรมีมาตรการต่าง ๆ ในการดูแลเด็กและเขาวงกตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล อีกรูปแบบหนึ่งก็จะดีมากจะส่งผลให้เด็กและเขาวงกตกระทำความผิดซ้ำน้อยลงอีกด้วย ...”

4) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า

“...ในเรื่องมาตรการการลงโทษกรณีเด็กและเขาวงกตกระทำความผิด จะมุ่งเน้นเรื่อง การฟื้นฟู บำบัด ซึ่งเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดครั้งแรก ส่วนกรณีเด็กและเขาวงกตที่กระทำ ความผิดซ้ำควรใช้มาตรการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม ให้เด็กเกิดความเกรง กลัวในการถูกลงโทษ เพราะฉะนั้น ในการลงโทษเด็กและเขาวงกตในคดียาเสพติดจึงควรมีการ ลงโทษโดยใช้ทั้ง 2 ทฤษฎี คือ การลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข และการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง โดยกำหนดการลงโทษให้เหมาะสมกับอายุ ลักษณะการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำ...”

5) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้านการบำบัดฟื้นฟู และลดอันตราย และพฤติกรรมยาเสพติด กล่าวว่า

“...กฎหมายปัจจุบันด้านการดำเนินคดีเกี่ยวกับเด็กและเขาวงกต จะเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดครั้งแรกเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน บำบัดการออกไปทำงานสาธารณะได้เหมือนผู้ต้องขังคดีธรรมดาและผู้ต้องขังที่กระทำผิดครั้งแรก มีการจัดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงนิสัย และความรู้ และเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังคิดจะกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก มีระบบติดตามดูแลและศึกษาปัญหาของ นักโทษแต่ละคนและแก้ไขให้ตรงกับปัญหา ซึ่งในหน่วยงานเองมีการกำหนดมาตรฐานในการควบคุมกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ในระบบต้องโทษ เพื่อให้สามารถเลิกยาเสพติดได้ และกลับคืนสู่สังคมดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ครบ ๖ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การจำแนก/คัดกรอง ๒) การดำเนินการ บำบัดฟื้นฟู ๓) การประเมินผลการบำบัดฟื้นฟู ๔) การติดตามหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู ๕) การเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังติดยาเสพติดก่อนพ้นโทษ ๖) การติดตามหลังพ้นโทษ...”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องมาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำ ความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาถึงลักษณะแรงจูงใจของสาเหตุ และพฤติกรรมของการกระทำ ความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยทำการ สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดี ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและ เยาวชน (เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน) จำนวน 1 คน และวิธีการใช้แบบสอบถาม กลุ่มเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 - 18 ปี ใน จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 150 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผลและเสนอข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการตอบแบบสอบถามกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 150 คน พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.3 มีอายุเฉลี่ย 13 - 15 ปี การแปลผลดัชนีมวลกาย ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ น้ำหนักน้อย/ ผอม คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานภาพครอบครัว สถานภาพแยกกันอยู่ และอาศัยอยู่กับญาติ บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ส่วนรายได้ต่อเดือนของบิดา มารดา ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

2. ภาวะเสี่ยงในการกระทำ ความผิด บุคคลในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยกระทำผิด มาแล้ว ส่วนใหญ่คือ พ่อ มักเป็นคดียาเสพติด ระยะเวลา > 3 - 5 ปี ส่วนใหญ่เคยจำคุก จำนวน 1 ครั้ง ตัวเยาวชนเองเคยโดนดำเนินคดี เป็นจำนวน 1 ครั้ง

3. ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด อยู่ในระดับต่ำมาก

4. **ทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม** ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับสูง

5. แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดต้องการเลิกกระทำคามผิดซ้ำ เพราะคิดถึงครอบครัวข้างมาก ขึ้น สงสารผู้มีพระคุณ และต้องการมีชีวิตที่ดี โดยมาตรการสังคมครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ควรมีเวลาให้กับครอบครัว รับฟัง เปิดใจ ไม่ใช้ความรุนแรงกับเด็ก รองลงมาคือมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งเด็กบางท่านยังไม่เข้าใจถึงโทษทางกฎหมายเท่าที่ควร และผลกระทบที่ตามมา ส่วนโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะได้พบเจอเพื่อนฝูง โรงเรียนควรมีการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัยและผลกระทบของยาเสพติด และปลูกฝังให้เด็กออกกำลังกาย ไม่พึ่งยาเสพติด สำหรับชุมชนควรมีกิจกรรมให้คนรับรู้ถึงโทษของยาเสพติด ไม่ดูตาย นิ่งเฉยต่อคนกระทำคามผิด ให้มีกิจกรรมสันทนาการอื่น เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด

6. **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน) จำนวน 1 คน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบประเด็น ดังนี้

1) แนวโน้มของสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน แนวโน้มปัญหายาเสพติด การผลิต การค้าและการจำหน่าย รวมทั้งมีการพัฒนาด้วยยาส่วนผสมของยาเสพติดรูปแบบใหม่เพื่อให้บริการและ ตอบสนองความต้องการของผู้เสพแต่ละประเภทเพิ่มขึ้นมากขึ้น มีการมั่วสุม เที่ยวเตร่ และเสพยาเสพติดรวมถึงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่เหมาะสมเป็นแหล่งที่พักยาเสพติด และเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติดจึงทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ และนำไปสู่การก่ออาชญากรรม เนื่องจากเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีการขยายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2) สาเหตุ แรงจูงใจในการกระทำคามผิด และการกระทำคามผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน

(1) เริ่มต้นจากครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการให้ความรู้ ในการอบรมสั่งสอน ให้การเลี้ยงดูและดูแลเด็กและเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ดี หากได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีก็จะทำให้เด็กและเยาวชนไม่ประพฤติผิด การสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ ทั้งพ่อแม่ ครูหรือบุคคลรอบข้างต้องสร้างให้เยาวชนมีจิตใจที่เข้มแข็ง ไม่ประพฤติในสิ่งที่ผิดไปจากสังคมหรือกฎหมายที่วางไว้

(2) สภาพแวดล้อมของสังคม ที่เสื่อมทราม ส่งผลให้เด็กมีปัญหาต่อสังคม และการกระทำ ความผิดในคดียาเสพติด

(3) ด้านเศรษฐกิจ ขาดการอยู่ดีกินดี เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างครอบครัวที่ร่ำรวยกับ ครอบครัวที่ยากจนทำให้ครอบครัวที่มีความยากจนและเป็นผู้ใช้แรงงานซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่าย ในการดำเนินชีวิตขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

3) มาตรการหรือแนวทางในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำ ความผิดและการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน

เพิ่มมาตรการการเร่งรัดด้านการปราบปรามเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด เช่น ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ค้นหาผู้เสพ ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดใน สถานที่ต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษามาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำ ความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จาก ข้อมูลทั่วไป พบว่า เยาวชนหรือผู้ติดยาเสพติดมีแนวโน้มเป็นเด็กและเยาวชนอายุ 13-15 ปี ครอบครัว ของเยาวชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่เป็นสถานภาพแยกกันอยู่ และ อาศัยอยู่กับญาติซึ่งตรงกับการศึกษาของณิชธร ปุณณะปัญญา (2558) แนวโน้มของสถานการณ์ เกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน มีแนวโน้มของการแพร่ระบาดสูง ซึ่งตรง กับการศึกษาของเอกรัฐ หามนตรี (2561) ซึ่งสาเหตุ แรงจูงใจในการกระทำความผิด และการกระทำ ความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน ได้แก่ ปัจจัยความรู้และสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยด้านครอบครัว และ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชนาฏ มุกุระ (2554) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการกระทำ ผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังดังกล่าว มาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทั้งด้านครอบครัว สังคม ชุมชน การคบเพื่อนและเศรษฐกิจคือ ด้านครอบครัว หากครอบครัวขาด ความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ทำให้ง่ายต่อการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงสภาพเศรษฐกิจ การคบเพื่อน สภาพของสังคมและชุมชน เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกมา ต้อง ประสบกับปัญหาด้านสภาพจิตใจ ความวิตกกังวลกลัวสังคมไม่ให้การยอมรับ การตกงาน ถูกปฏิเสธ จากสถานที่ทำงานทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ส่งผลให้กลับไปกระทำความผิด ซ้ำ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลเฉพาะการศึกษา อาชีพและรายได้ ล้วนมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิด

ซ้ำด้วย ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและจำนวนบุตรไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำ มีรายงานสถิติคดีประจำปีงบประมาณ 2562 พบว่า คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีจำนวน 10,634 คดี พบเยาวชนกระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 758 คน จากข้อมูลสถิติการจับกุมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 - 2552 มีแนวโน้ม สูงขึ้น กล่าวคือ 71,539 คดี, 82,864 คดี, 106,599 คดี, 115,013 คดี และ 140,567 คดีตามลำดับ มีผู้ติดสารเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจะพบโรคทางจิตเวชร่วมด้วย ข้อมูลการสำรวจครัวเรือนจำนวนคนที่เคยใช้ยาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๙ พบว่ามีการใช้ยาเสพติดกระท่อมมากที่สุด รองลงมาคือกัญชา และยาบ้า พบข้อมูลการบำบัดฟื้นฟูในระบบสมัครใจและระบบต้องโทษเพิ่มขึ้น และระบบบังคับลดลง นอกจากนี้กระบวนการพิจารณา คดีความยาเสพติดควรมีวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาอีกทางหนึ่งด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ หมื่นนอภัย (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชนใน อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการลดการใช้สารเสพติดตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการรณรงค์เกี่ยวกับการลดการใช้สารเสพติดในปัจจุบันนี้เหมาะสมแล้ว แต่ควรจะมีเพิ่มใหม่หลายๆ รูปแบบมากขึ้นและควรให้ผู้ที่เคยใช้สารเสพติดมาก่อนมีส่วนร่วม เช่น ให้ตัวเยาวชนเองเป็นตัวอย่างให้กับเยาวชนที่คิดจะใช้สารเสพติดหรือยังไม่เคยคิดที่จะใช้สารเสพติดได้ทราบถึงผลร้ายที่จะตามมาภายหลังการใช้สารเสพติด เป็นต้น โดยรวม ควรมีการพัฒนาสังคมให้ไปในทิศทางที่ดีตลอดเวลา แต่ในตรงข้ามหากสังคมไม่ดีก็จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับสิ่งที่ไม่ดีไปด้วย ในแง่ของตำรวจเอง ควรจะมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับกับผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งการบังคับใช้กฎหมายที่รวดเร็ว มีการดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมายนั้นก็จะทำให้ผู้กระทำผิดไม่คิดที่จะกระทำผิดอีก เพราะเกรงกลัวกฎหมาย

การลงโทษเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดควรมีการลงโทษโดยผสมผสานทั้ง 2 ทฤษฎี คือ การลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข และการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง โดยกำหนดการลงโทษให้เหมาะสม กับอายุ ลักษณะการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำ โดยการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขจะมุ่งฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งเหมาะที่จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดครั้งแรกเพื่อแยกคนที่สมควรแก้ไขฟื้นฟูมาดำเนินการอย่างจริงจัง ส่วนการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งจะมุ่งในการป้องกันอาชญากรรม และเป็นการทำให้คนทั่วไป เกิดความเกรงกลัวในการถูกลงโทษ ทั้งนี้การปราบปรามจับกุมหรือใช้ขบวนการทางกฎหมายอย่างเดียวไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ หากไม่มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน จะก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศทั้งในด้านสาธารณสุข ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข

ในปัจจุบัน ขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดมักมีการวางจ้างเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ขนยาเสพติดโดยให้ทั้งเงินและสิ่งของล่อใจเพราะเด็กและเยาวชนมักหลุนรอดสายตาเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น ไม่เป็นที่สงสัยอีกทั้งเมื่อเด็กและเยาวชนถูกจับดำเนินคดีก็จะได้รับการลงโทษที่เบากว่าเมื่อเทียบกับกรณีที่เป็นผู้ใหญ่กระทำความผิด และอาจไม่ถูกจำคุก เนื่องจากศาลมีดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน โดยการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่กำหนดไว้หรือการคุมความประพฤติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 ที่กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ดังต่อไปนี้

1) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควรตามเวลาที่ศาลกำหนดต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

2) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยจะกำหนดเงื่อนไขเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา 138 ด้วยหรือไม่ก็ได้ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา 138 วรคสองและวรคสาม และข้อมาตรา 139 มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีที่ศาลได้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่าควรจะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตามต่อไปอีกหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้วให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ และเริ่มซึ่่งน้ำหนักร่างกายจะตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่โดยเด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ถึงวิธีเอาตัวรอดโดยอาศัยความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะเริ่มรู้จักการเปรียบเทียบลักษณะการกระทำความผิดครั้งแรกกับลักษณะการกระทำความผิดซ้ำซึ่งอาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลับมาก่อทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดและอาจกลายเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ต่างๆ ทั้งปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาความมั่นคงในชาติต่อไป ในอนาคตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อีกด้วย และหากปล่อยไว้อาจจะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรงจนไม่สามารถแก้ไขได้เพราะปัญหาเสพติดมิใช่เรื่องที่จะสามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้อีกต่อไป แต่กลับจะเป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยได้กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจกว้างกว่าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาในอันที่จะดำเนินการใดๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนนั้นๆ แต่หากศาลพบว่ามีความเสี่ยงต่อการถูกชักจูงให้กระทำความผิดในอนาคตหรือเป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนอยู่ในภาวะที่สมควรได้รับการสงเคราะห์คุ้มครองศาลก็อาจมีคำสั่งคุ้มครอง ป้องกัน หรือช่วยเหลือสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้ทันทีทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยในการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น มิได้คำนึงถึงเฉพาะความผิดที่เด็กหรือเยาวชนนั้นๆ ได้กระทำความผิดลง แต่จะมุ่งค้นหาสาเหตุที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิด ตลอดจนสภาพแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด เช่น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุ ประวัติความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม ภาวะแห่งจิต นิสัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเด็กหรือเยาวชน และบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยตลอดจนสภาพแวดล้อมทั้งปวงที่มีส่วนผลักดันให้กระทำความผิดโดยจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงเหล่านี้เป็นสำคัญ นอกเหนือไปจากการพิจารณาแต่เพียงว่า เด็กกระทำความผิดจริงหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ศาลกำหนดวิธีการที่เหมาะสมตามแต่ละกรณีแห่งความผิดที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดและนำวิธีการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนมาใช้เป็นรายบุคคล หลังจากนั้นจึงมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน โดยศาลคำนึงถึงความเหมาะสมในสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กเป็นสำคัญ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นจะเน้นไปที่การฝึกอบรมสั่งสอนยิ่งกว่าการลงโทษ นอกจากนี้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลยังสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้อีกภายหลังทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ นอกจากนี้ ยังมีมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาทั้งในชั้นก่อนฟ้องตามมาตรา 86 และในระหว่างพิจารณาตามมาตรา 90 ที่ช่วยในการคัดกรองเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดให้ได้รับการดูแลแก้ไขเพื่อหนีห่างจากกระบวนการยุติธรรม คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัว แบ่งออกได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

- 1) วิธีการที่ยังไม่ตัดอิสรภาพ ได้แก่
  - (1) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กและปล่อยตัวไป
  - (2) มอบตัวแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติหรือไม่มีเงื่อนไขคุมประพฤติ
  - (3) กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้

- (4) ให้ชดใช้ค่าเสียหาย
- (5) ให้ทำงานเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (6) ให้เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรับคำปรึกษาแนะนำ
- (7) ปรับ
- (8) รอการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อให้โอกาสปรับปรุงตัวเอง
- (9) รอลงอาญาโดยรอการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษ แต่รอการลงโทษไว้ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษาโดยศาลกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติด้วยก็ได้

2) วิธีการตัดอิสรภาพ ได้แก่

- (1) ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมยังศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกอบรม และสถานแนะนำทางจิต โดยศาลอาจกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำขั้นสูงไว้ก็ได้
- (2) กักขัง
- (3) จำคุก

สำหรับประมวลกฎหมายอาญา ในมาตรา 73 ถึงมาตรา 76 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในทางอาญาของเด็กและเยาวชนโดยจะถือเกณฑ์อายุขณะกระทำความผิดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษโดยเด็กอายุยังไม่เกิน 10 ปี กระทำความผิดกฎหมายไม่ต้องรับโทษในทางอาญา 6 ส่วนเด็กอายุระหว่างกว่า 10 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี นั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่สามารถพิพากษาหรือมีคำสั่งลงโทษทางอาญาได้ แต่ให้ศาลใช้วิธีการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 74 (1)-(5) 7 ส่วนเยาวชนที่มีอายุกว่า 15 ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นโดยลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่งหรือจัดการตามมาตรา 748 ส่วนบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปีเมื่อกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดจะต้องถูกลงโทษทางอาญาและให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจลดมาตราส่วนโทษให้ 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่งก็ได้แต่ศาลจะไม่ลงโทษโดยจะใช้วิธีการตามมาตรา 74 ไม่ได้โดยเด็ดขาด จะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะได้รับการคุ้มครองอันเป็นผลดีต่อเด็กและเยาวชนในการได้รับโอกาสให้กลับตัวเป็นคนดีและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปราศจากการถูกตราหน้าว่าเป็นอาชญากรแต่ในทางกลับกันหากเด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นได้กลับมากระทำความผิดซ้ำในคดีที่มีอัตราโทษสูงอย่างเช่น ความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติอย่างรุนแรงแล้วยังได้รับความคุ้มครองตามมาตรการเหล่านี้อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนฉวยโอกาสจากความเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเช่นนี้ กระทำ

ความผิดมากขึ้นจนอาจเกิดเป็นการกระทำผิดติดนิสัยและกระทำความผิดซ้ำๆ หรืออาจตกเป็นเหยื่อของกลุ่มมิจฉาชีพหรือองค์กรอาชญากรรมที่รู้ว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนจะได้รับการลงโทษที่เบากว่าเมื่อเทียบกับกรณีที่เป็นผู้ใหญ่กระทำความผิด โดยอาจไม่ถูกจำคุกเนื่องจากศาลมีดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้หรือการคุมความประพฤติ เป็นต้น แสวงหาผลประโยชน์จากช่องทางดังกล่าว โดยใช้เด็กและเยาวชนให้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทางอาญา หรือชักจูงเด็กและเยาวชนให้เข้าร่วมในการกระทำความผิดโดยสมัครใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินหรือสิ่งของอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เด็กกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดอาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อ่อนด้อยประสบการณ์ และขาดความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบชั่วดีต่างๆ เนื่องจากความเป็นเด็กจึงควรได้รับการคุ้มครองมากกว่าเยาวชนที่ถือว่าเป็นผู้มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแยกแยะว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดดังนั้นผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนจึงควรได้รับการคุ้มครองอย่างมีข้อจำกัดโดยเยาวชนที่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดควรมีการกำหนดมาตรการลงโทษที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความรู้สำนึกเกิดความหลาบจำและตัดสิ้นใจกลับตัวเป็นคนดีของสังคม สำหรับมาตรการลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดที่เหมาะสมศึกษาได้ดังนี้

1. ความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดเนื่องจากกฎหมายประเทศไทยที่นำมาใช้กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นมีแนวทางการกำหนดโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคือการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขโดยมีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนมากเกินไป ไม่ได้มีวัตถุประสงค์มุ่งในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งแต่มีลักษณะที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมรวมทั้งมุ่งให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวเพื่อกลับมาเป็นคนดีของสังคมต่อไปอย่างไม่มีข้อจำกัด คือ ไม่คำนึงถึงอายุ ลักษณะการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำมากำหนดเป็นแนวทางการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชน ทำให้เมื่อมีการนำกฎหมายที่มีลักษณะดังกล่าวมาบังคับใช้แทนที่จะทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดรู้สึกสำนึกเกิดความหลาบจำและตัดสิ้นใจกลับตัวเป็นคนดีของสังคม แต่ผลที่เกิดขึ้น คือ กฎหมายที่มีลักษณะดังกล่าวได้เอื้อประโยชน์ให้แก่เด็กและเยาวชนบางกลุ่มกลับมากระทำความผิดซ้ำเพราะกฎหมายที่มีอยู่นั้นไม่มีมาตรการที่จะทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกิดความหลาบจำหรือเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดและมีการให้โอกาสเด็กและเยาวชนอย่างไม่มีข้อจำกัดและมีเหตุผลหย่อนผ่อนโทษหลากหลาย 12 อีกทั้งกฎหมายประเทศไทยให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำอย่างเท่า

เทียมกันโดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำได้รับการคุ้มครองและได้รับการปฏิบัติใน
 กระบวนการยุติธรรมเท่าเทียมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกทั้งที่เด็กและเยาวชนกลุ่ม
 นี้เคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมผ่านการแก้ไขฟื้นฟูหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาแล้วจึง
 อาจส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนบางกลุ่มไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด และทำให้เกิดปัญหาการ
 ขาดประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนทำ
 ให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกับการกระทำความผิดในครั้งแรก
 ใดๆ ที่มีการกระทำความผิดร้ายแรงแตกต่างกัน จึงไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันซึ่งอาจส่งผลให้
 เด็กและเยาวชนบางส่วนไม่หวั่นกลัวและไม่เกรงกลัวที่จะกระทำความผิดเพราะกฎหมายให้สิทธิใน
 กระบวนการยุติธรรมไม่ต่างกันซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิด
 มาแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกและอาจกลายเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย มีแนวโน้มก่อตัวเป็น
 อาชญากรและเลือกกระทำความผิดในลักษณะอื่นๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้นต่อไป โดยเฉพาะใน
 ความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดที่จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ต่างๆ ทั้ง
 ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาความมั่นคงในชาติต่อไปในอนาคตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ดังนั้น
 การที่เด็กและเยาวชนหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้งก็มีสาเหตุมาจากกฎหมายที่ถูกนำมา
 บังคับใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถทำให้เด็กและเยาวชนที่
 กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวหรือหวั่นกลัวต่อโทษที่เคยได้รับมาหากคำพิพากษาในคดีแรกที่ตน
 กระทำความผิดออกมามีลักษณะเปลี่ยนโทษจำคุกลดโทษ รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ หรือ
 โทษที่ได้รับมีลักษณะเบา ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกิดการเรียนรู้จากความผิดที่เคย
 กระทำลงว่าผลที่ได้รับเป็นอย่างไร เมื่อผลที่ได้รับ คือ การให้โอกาส และการคุ้มครองสิทธิของเด็กและ
 เยาวชน เด็กและเยาวชนก็จะเกิดการเรียนรู้เริ่มชักนำหนักก่อนจะตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีก
 หรือไม่ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางเลือกที่มีเหตุผล (Rational Choice Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้อธิบายถึง
 สาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่า การที่คนเราจะตัดสินใจหรือเลือกที่จะเข้าไป
 เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของปัจจัยทางด้านประสบการณ์และการเรียน
 รู้ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้แก่ เทคนิคและวิธีการในการกระทำความผิด ค่านิยมความเชื่อใน
 การกระทำความผิดการวางแผนและการคาดการณ์ในการกระทำความผิด ทั้งทางตรงและทางอ้อมใน
 อดีตที่ผ่านมาเป็นสำคัญโดยเด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ถึงวิธีเอาตัวรอดโดยอาศัยความบกพร่อง
 ของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะเริ่มรู้จักการเปรียบเทียบลักษณะการกระทำ
 ความผิดครั้งแรกกับลักษณะการกระทำความผิดซ้ำและก็จะมีความถี่ที่ร้ายแรงขึ้นเนื่องจากเด็ก
 และเยาวชนรู้จักไต่ตรองและชั่งน้ำหนักในการตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเพราะเห็นประโยชน์จาก

การกระทำความผิดและเห็นว่าหากตนจะกระทำความผิดซ้ำอีกครั้งและศาลจะพิพากษาส่งไปฝึกอบรม เด็กและเยาวชนก็จะเลือกกระทำความผิดที่รุนแรงขึ้นเพื่อให้คุ้มกับการที่จะถูกศาลสั่งฝึกอบรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลักษณะกฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในปัจจุบันนี้มีลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันโดยมุ่งคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีลักษณะมุ่งฟื้นฟูแก้ไขเยียวยา และให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้กลับคืนสู่สังคมมากเกินไปและไม่มีข้อจำกัด ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาช่องว่างของกฎหมายและเมื่อนำกฎหมายที่มีปัญหาดังกล่าวมาบังคับใช้จึงเป็นการนำกฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพมาบังคับใช้ที่ส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนขึ้นได้เพราะไม่สามารถทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวหรือหลบจำต่อโทษที่เคยได้รับหรือเด็กและเยาวชนคนนั้นไม่มีความสำนึกในโอกาสที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่พบจากการศึกษาวิจัยเรื่องมาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 พ่อแม่หรือครอบครัวของเด็กและเยาวชน มีบทบาทสำคัญที่สุดในการอบรม สั่งสอน แนะนำ

1.2 ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทที่ทำให้เด็กและเยาวชนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กล่าวคือ มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมทำ กิจกรรมต่างๆ

1.3 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดีกว่านี้ เพื่อให้หน่วยงานหลักทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว หรือมีการคิดค้นวิธีใหม่ๆ เพื่อให้กลุ่มบุคคลกระทำความผิดไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม แต่ให้บุคคลเหล่านี้ไม่รับการแก้ไข ฟื้นฟูร่างกายและจิตใจของตนเองให้มากขึ้นเพื่อที่จะเป็นการลดปริมาณของคดีด้วยส่วนหนึ่ง

1.4 รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นวาระแห่งชาติโดยมีมาตรการ หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตาม เฝ้าระวังตรวจสอบ ให้มีผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดในระดับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีความใกล้ชิดกับปัญหาที่มีความครอบคลุมทั่วประเทศ

2. จากการศึกษาเห็นควรกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด โดยกำหนดให้เยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดจะนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลในเรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไม่ได้เนื่องจากเยาวชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจเลือกที่จะกระทำความผิดหรือไม่กระทำความผิด และเยาวชนยังคงได้รับความคุ้มครองในการที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลเด็กและเยาวชนอยู่เช่นเดิม เพียงแต่จะไม่สามารถนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลในเรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้เท่านั้น ซึ่งจะทำให้เยาวชนรอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดที่มีการว่าจ้างเยาวชนให้เป็นผู้ขนยาเสพติดอีกด้วย เพราะเยาวชนจะสามารถชั่งน้ำหนักระหว่างบทลงโทษกับผลประโยชน์ที่จะได้รับก่อนตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่และเมื่อเยาวชนเห็นว่าการกลับมากระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดจะไม่มีการเปลี่ยนโทษและใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา 142 ได้ จะทำให้เยาวชนเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดซ้ำ จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 142/1 ต่อจาก มาตรา 142 ในหมวด 12 เรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้

“มาตรา 142/1 วิธีการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติในมาตราก่อนนี้ ไม่ให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชน และเป็นกรณีกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่ว่าฐานความผิดใดทั้งนี้ไม่รวมถึงการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดฐานเสพและครอบครอง”

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปงานวิจัยชิ้นนี้ควรมีศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบ/ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับชุมชน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

บรรณานุกรม

1. กาญจนา คุณารักษ์. (2555). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด: กรณีศึกษาศาสนานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 13.
2. ฉัตรสุมน พงษ์นิญญ. (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560). กฎหมายควบคุมยาเสพติดเปรียบเทียบ. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*, 3(2).
3. ชูดา จิตพิทักษ์. (2525). *พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น* (ครั้งที่พิมพ์ 2). กรุงเทพฯ: สารมวลชน
4. ชิตยา สุวรรณขุ. (2517). วิทยาศาสตร์สังคม. *วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ*, 6(17), หน้า 15-27.
5. ธีรรัตน์ ยวนทอง. (2560). *มาตรการทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขัง : กรณีผู้กระทำความผิดหญิงคดียาเสพติด*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์
6. นที จิตสว่าง. (2555). วัตถุประสงค์ในการลงโทษ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/454719>. [2559, 1 ธันวาคม].
7. นิโรธ ทองธรรมชาติ. (เดือนมกราคม - เมษายน 2559). วิถีชีวิตและสภาพการณ์ปัจจุบันในสังคมเมือง. *วารสารวิชาการ Veridian E -Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 9(1).
8. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
9. ยุบล เบญจรงค์กิจ. (2534). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
10. สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตาก. (2557). *ความหมายเด็กและเยาวชน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.tak-ju.ago.go.th. [2559, 2 สิงหาคม].
11. เสรีน ปุณณะหิตานนท์. (2523). *การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาและพฤติกรรมเบี่ยงเบน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 88-89.
12. สุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ. (2549). *การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการทำความผิดของเด็กและเยาวชน*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์มหาวิทยาลัยมหิดล. เชียงรริที่ 4. หน้า 26-27.
13. สิทธิโชค วิบูลย์ และสุเทพ บุญซอ่อน. (2554). *การศึกษาการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมชาวมอญเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
14. สุรพล พยอมแย้ม. (2545). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: ธรรมเมธี

15. สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
16. อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์
17. Bloom, B. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York : McGraw-Hill Book Company.
18. Cronbach, L.J. (1963) : *Educational Psychology*. New York : Harcourt Brace And World, Inc : 68-70
19. Powers E. and Witmer H.. (1951). *An experiment in the Prevention of delinquency: The Cambridge-Somerville Youth Study*. New York: Columbia University Press. p. 352. อ้างถึงใน อรุณา วชิรประดิษฐพร. (2555). **สาเหตุการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชนกับมาตรการแก้ไขในเชิงรุก**. รายงานการอบรมหลักสูตร “ผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น” รุ่นที่ 10 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. หน้า 8.

ภาคผนวก
แบบสอบถาม

รหัส□□□

เรื่อง มาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำ ความผิดและการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำ ความผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษารูปแบบมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อให้ได้แนวทางในการป้องกันที่เหมาะสมและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลการสอบถามเป็นความลับ

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและภาวะเสี่ยงในการกระทำ ความผิด

ส่วนที่ 2

2.1 ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด

2.2 มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการ ดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหามิทางที่ถูกต้อง ก้าวเผชิญปัญหา รู้จักคิด ไตร่ตรองด้วยเหตุผล

ส่วนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม งานวิจัยในครั้งนี้

อาจารย์วุฒิพงศ์ พัวพัน

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ.....ปี
3. น้ำหนักตัว.....กิโลกรัม
ส่วนสูง.....เซนติเมตร
BMI.....แปลผล.....
4. สถานภาพของครอบครัว
 โสด สมรส หย่า หม้าย แยกกันอยู่
5. อาศัยอยู่กับใคร
 อาศัยอยู่กับพ่อแม่ อาศัยอยู่กับญาติ ๆ อาศัยอยู่คนเดียว
 อยู่กับเพื่อน อาศัยอยู่กับพี่ชายน้องชาย อาศัยอยู่กับพี่สาว
น้องสาว
 อื่น ๆ (ระบุ).....
6. ระดับการศึกษา
 ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (อายุ 10-12 ปี) มัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 13-15 ปี)
 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. (อายุ 16-18 ปี) ไม่ได้เรียนหนังสือ
 อื่น ๆ (ระบุ).....
7. การประกอบอาชีพของบิดา มารดา
 ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับจ้าง
 เกษตรกร ค้าขาย
 รับราชการ ข้าราชการบำนาญ
 ธุรกิจส่วนตัว อื่นๆ ระบุ.....
8. รายได้ต่อเดือนของบิดา มารดาอยู่ในช่วงใด
 ไม่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท
 5,000 - 10,000 บาท 10,001 - 15,000 บาท
 15,001 - 20,000 บาท สูงกว่า 20,000 บาท

1.2 ภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิด

9. บุคคลในครอบครัวของท่านเคยกระทำความผิดหรือการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด หรือคดีอื่น ๆ หรือไม่ (นิยามเคยขึ้นศาล เคยโดนจำคุก)
- ไม่เคย เคย
- (หมายเหตุ: หากตอบว่าเคยให้ตอบคำถามต่อในข้อ 10)
10. ที่ผ่านมามีบุคคลในครอบครัวคนใดของท่านเคยกระทำความผิดหรือการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- พ่อ แม่ พี่-น้อง ญาติ ๆ
- อื่น ๆ (ระบุ).....
11. คดีที่กระทำความผิด
- คดียาเสพติด คดีลักทรัพย์ คดีฆ่าผู้อื่น ๆ
- อื่น ๆ (ระบุ).....
12. ระยะเวลาในการจำคุก
- ระยะเวลา 1 – 3 ปี ระยะเวลา > 3 – 5 ปี
- ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป อื่น ๆ (ระบุ).....
13. จำนวนครั้งในการขึ้นศาล หรือการโดนจำคุกดำเนินคดีตามกฎหมาย
- 1 ครั้ง 2 ครั้ง
- 3 ครั้ง 4 ครั้ง
- มากกว่า 5 ครั้ง
14. ตัวเยาวชนเองเคยโดนดำเนินคดีตามกฎหมายหรือไม่
- ไม่เคย เคย
15. จำนวนครั้งของเยาวชนในการโดนดำเนินคดีตามกฎหมาย
- 1 ครั้ง 2 ครั้ง
- 3 ครั้ง 4 ครั้ง
- มากกว่า 5 ครั้ง

ส่วนที่ 2.1 ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด จำนวน 21 ข้อ

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1.	การใช้อยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิดร่วมกัน ส่งผลให้การบำบัดรักษามีความยุ่งยาก ซับซ้อนมากขึ้น (+)			
2.	สารเสพติด คือ สารใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่อาหารซึ่งสามารถมีผลกระทบต่อการทำงานของร่างกายและจิตใจ สามารถเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลได้ (+)			
3.	สารกระตุ้นประสาท คือ สารที่กระตุ้นร่างกายและการทำงานของสมองให้ทำงานเร็วขึ้น (+)			
4.	สารกดประสาท คือ สารที่ทำให้ร่างกายและการทำงานของสมองช้าลง (+)			
5.	ยาหลอนประสาท คือ สารที่ทำให้การมองเห็น ความรู้สึก และการได้ยินเปลี่ยนแปลงไป (+)			
6.	สารที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ สารที่มีการออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาท หรือหลอนประสาทได้พร้อม ๆ กัน ได้แก่ กัญชา (+)			
7.	เมื่อสารเสพติดมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดอาการทนต่อยา และภาวะถอนยา หรือมีการใช้เกินขนาดโดยไม่ตั้งใจ (+)			
8.	เมื่อใช้สารเสพติด ทำให้ควบคุมกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง (+)			
9.	ครอบครัวที่มีผู้ติดสารเสพติด มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดสารเสพติด เช่น การขาดความรับผิดชอบต่อนำไปสู่ความขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท ก่อให้เกิดความเครียด และต้องแก้ไขปัญหาบ่อย ๆ (+)			
10.	ปัญหายาเสพติดเป็นภัยต่อความมั่นคง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขของคนในประเทศประเทศชาติสูญเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด (+)			

11.	ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ได้แก่ กัญชา กระท่อม และ เห็ดขี้ควาย ยาเสพติดให้โทษประเภทนี้ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์ (+)			
12.	พรบ. ยาเสพติดให้โทษ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ทำการผลิตนำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ครอบครอง และการเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1, 2, 3 และ 5 และผู้ยุยง หรือ ส่งเสริม กระทำการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นเสพยาเสพติด (+)			
13.	ตาโรยขาดความกระปรี้กระเปร่า น้ำมูกไหล น้ำตาไหล ริมฝีปากเขียวคล้ำแห้งแตกเป็นอาการหนึ่งจากการเสพยาโดยการสูบ (+)			
14.	ถ้าถึงเวลาที่เกิดความต้องการแล้วไม่ได้เสพยาจะเกิดอาการขาดยาหรืออยากยาโดยแสดงออกมาในลักษณะอาการต่างๆ เช่น หาว อาเจียน น้ำมูก น้ำตาไหล ทูรนต์ร้าย คลุ้มคลั่ง ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว (+)			
15.	ยาบ้า ทำให้ตื่นตัว หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ใจสั่น ประสาทตึง เครียด แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยา จะรู้สึกอ่อนเพลียมากกว่า ปกติ ประสาทล้าทำให้การตัดสินใจช้า และ ผิดพลาด (+)			
16.	ปัญหาสารเสพติดส่งผลต่อพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย ในระยะสั้นเท่านั้น (-)			
17.	สารกดประสาท ได้แก่ บุหรี่ โคเคน ยาบ้า ยาไอซ์ (-)			
18.	สารกระตุ้นประสาท ได้แก่ เหล้า เฮโรอีน (-)			
19.	ยาหลอนประสาท ได้แก่ ยาอี ยาเค (-)			
20.	สารเสพติดบำรุงประสาทสมอง ลดอาการซึมเศร้า, วิตกกังวล, เลื่อนลอยและไม่ทำให้เกิดภาวะผิดปกติทางจิตจากสารเสพติดนั้น ๆ (-)			
21.	การเสพยา หมายถึง การรับสารเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธี การกินเท่านั้น (-)			

ส่วนที่ 2.2 ทักษะที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร กล่าวเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล จำนวน 12 ข้อ

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจน้อย	ไม่มั่นใจเลย
1.	ท่านสามารถเลิกกระทำคามผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดได้ และจะไม่กระทำคามผิดซ้ำอีก				
2.	ครอบครัวของท่านมีส่วนช่วยในการเลิกกระทำคามผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด				
3.	ท่านสามารถใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้				
4.	ท่านเชื่อมั่นว่าสามารถทำงาน และปฏิบัติตนเป็นคนดีในสังคมได้				
5.	ท่านเชื่อมั่นในมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขการกระทำคามผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน				
6.	ท่านสามารถแก้ไขปัญหา และกล่าวเผชิญปัญหาการกระทำคามผิด และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดได้				
7.	ท่านเชื่อมั่นว่าท่านมีทักษะในการดำรงชีวิตในทางที่ถูกต้อง และห่างไกลจากยาเสพติด				
8.	ท่านเชื่อมั่นว่า ท่านจะพัฒนาตัวเองในทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ				
9.	ท่านเชื่อมั่นว่า ท่านจะเรียนจบในระดับปริญญาตรีและระดับอื่นที่สูงขึ้น				

10.	ท่านเชื่อมั่นว่าท่านสามารถที่จะดูแลครอบครัวและคนที่รักได้ในอนาคต				
11.	ท่านเชื่อมั่นว่าท่านจะสอนเยาวชนในพื้นที่ให้ห่างไกลจากยาเสพติด				
12.	ท่านภูมิใจในศักยภาพของตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ				

ส่วนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.1 ท่านจะเลิกกระทำความผิดและการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนหรือไม่

เพราะอะไร

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าน่าจะมีมาตรการอย่างไรเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติด

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานในชุมชน/สังคม ควรมีวิธีการอย่างไรในการป้องกันเด็กและเยาวชนในการใช้สารเสพติด

.....

.....

แบบสัมภาษณ์และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน

แบบสัมภาษณ์และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน เพื่อศึกษามาตรการในการป้องกัน และแก้ไขการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน มีแนวทางการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม คือ 1) เด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 10 – 18 ปี ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ที่เคยกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด 2) เจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องมีความเชี่ยวชาญด้านคดียาเสพติด และมีประสบการณ์ในการใช้มาตรการลดการกระทำความผิดซ้ำด้านยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องมีความเชี่ยวชาญด้านคดียาเสพติด และมีประสบการณ์ในการใช้มาตรการลดการกระทำความผิดซ้ำด้านยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ส่วนที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติดในเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มอย่างไร

.....
.....
.....

ส่วนที่ 2 ท่านคิดว่า สาเหตุ แรงจูงใจในการกระทำความผิด และการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนคืออะไร

.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 ปัจจุบันหน่วยงานของท่านมีมาตรการในเชิงกฎหมายที่สามารถลดสาเหตุและพฤติกรรมของการกระทำความผิดและการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนหรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

หากมี มาตรการที่ใช้ในปัจจุบันได้ผลมากน้อยอย่างไร

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าน่าจะมีการป้องกันและวิธีการแก้ไขปัญหาอะไรเพิ่มเติมอีกในเรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

.....

หากไม่มีมาตรการดังกล่าวท่านคิดว่าน่าจะมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าหน่วยงานของท่านมีส่วนในการกำหนดมาตรการในการลดสาเหตุและพฤติกรรมดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

การดำเนินงานของหน่วยงานท่านในด้านการใช้มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือไม่ หากมีท่านมีควรเป็นหน่วยงานใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

1. ผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายวุฒิพงศ์ พัวพัน
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	Mr. WUTTIPONG POORPHAN
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา	นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
หน่วยงานสังกัด	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
โทรศัพท์/โทรสาร	02-312-6300 ต่อ 1689

2. ผู้ร่วมงานวิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	นางศรัณยา คงยิ่ง
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	MRS. SARUNYA KHONGYING
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา	1) ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (การแพทย์แผนไทย) คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2) ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาสุขศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ (ภาคพิเศษ) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำแหน่ง	แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ
หน่วยงานสังกัด	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
โทรศัพท์	02-149-5649

3. ผู้ร่วมงานวิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	นางสาวชลธิชา ทองรัตน์
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	MISS CHONTIWA THONGRAT
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี คณะแพทยศาสตร์ สาขาแพทย์แผนไทยประยุกต์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำแหน่ง	แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ
หน่วยงานสังกัด	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
โทรศัพท์	02-149-5649

4. ผู้ร่วมงานวิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	นางสาวสุนิสา หลีหมุด
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	MISS SUNISA LEEMUD
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตำแหน่ง	แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ
หน่วยงานสังกัด	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
โทรศัพท์	02-149-5649

